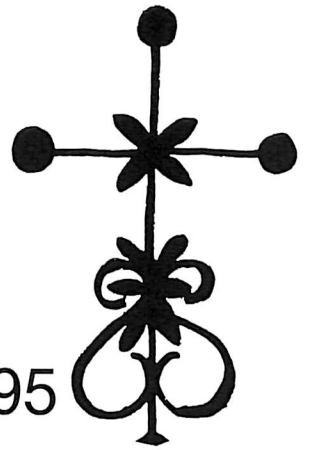

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 2, 1995

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Unelmista totta – jäähalli Tarvasjoelle

Vanhimmat meistä vielä muistavat, että Tarvasjoella ei voinut luistella talvisin kuin Äijälänlammella tai Juvan tammen päällä suurella vaivalla puhdistetuilla jokijäillä. Ensimmäinen kenttä luistelua varten jäädytettiin Horristen koulun kentälle 1960-luvulla ensin lumilaidoin, kunnes koulupiirin asukkaat lahjoittivat lautaa laidoiksi. Tuolloin opettaja Ahtisen johdolla pelattiin ensimmäisiä jääkiekkotteluita jo Tarvasjoellakin.

Vähinerin muutkin koulupiirit alkoivat vaatia omia jääkiekkokaukaloitaan, joita kunta hyvin nihkeästi suostui jäädyttämään, puhumattakaan muusta kunnossapidosta. Ensimmäiset innokkaimmat jääkiekon harrastajat hakeutuivat lähinnä Karinaisten koulukeskuksen kentälle ja joukkueisiin pelaamaan. Suurempi innostus syntyi Tarvasjoella vasta 1970-luvulla, jolloin Osmo Ahtinen kokosi joukkueita ja kunta tasoitti kentän Tarvas-Hovin taakse, poikkipäin nykyistä jääkiekkokaukaloa 1975. Tarun yhteyteen perustettiin palloilujaosto, jossa jääkiekko oli tärkein laji. Jääkiekkoharrastus oli alusta alkaen niin voimakasta, että Auranmaan jääkiekkomestaruuksia voitettiin 1976 ja useana vuonna 1980-luvun alussa.

Suuri uudistus jääkiekkoharrastukselle oli uuden jääkiekkokaukalon ja pienpallokentän valmistuminen 1983. Vaikea pulma oli edelleen lyhyt luistelukelpoisen jään aika ja jäähalleista ostettu jääaika oli kallista. Lisäksi sitä sai usein epäinhimilliseen aikaan päivästä ja matkat halleille olivat pitkiä. Rohkeimmat unelmoivat jo omasta tekojääradasta, jäähallista ei vielä ku-

Unelmista suunnitelmiin

Ajatus tekojääradasta syntyi aktiivisesti jääkiekkoa harrastavien ja pelaavien tarvasjokelaisten piirissä 1990-luvun vaihteessa. Kuka oikein oli isä, ei haluta nimetä, mutta varsin pian Pasi Vesamo ryhtyi veturiksi ympärillään tiivis asiaan uskova joukko. Tunnusteluja yrityksestä tehtiin talvella ja keväällä 1991. Asiasta puhuttiin kunnan päättäjille ja käytiin opetusministeriössä. Turussa 15. 4. 1991 pidetyt jäähalli- ja tekojääpäivät antoivat herätteitä ja tärkeää tietoa rakenteista ja kustannuksista. Jääkiekon MM-kisat Turussa muutamaa päivää myöhemmin nostivat innostusta.

Koko kesän 1991 asiaa pohdittiin ja syksyllä lähdettiin tutustumaan rakenteilla oleviin tekojääratahankkeisiin, mm. Vermuntilassa. Asia kiteytyi hyvin pian ajatukseen: "Koska Auranmaalla tulee olemaan vain yksi tekojäärata, niin silloin sen tulee olla Tarvasjoella keskeisellä ja hyvällä paikalla." Jääradan rakentavan yhtiön nimeksi päätettiin Auranmaan Tekojäärata Oy ja lokakuun alusta 1991 alettiin merkitä 1000 mk osakkeita ennakkoon. 15. 11. 1991 oli merkitty 50 osaketta, ja 20. 5. 1992 oli koossa jo 150 osaketta. kolme päivää myöhemmin 23. 5. 1992 uskallettiin perustaa osakeyhtiö aikaisemmin päätetyllä nimellä. Syksyllä yhtiö kävi kunnan kanssa neuvotteluja jääradan paikasta

ja päättyi silloisen ampumaradan tontille, koska rataa oltiin suunnitelmassa uuteen paikkaan Kivitiien varteen. Kunnan tukena hankkeelle otettiin 150 000 mk. vuosille 1996 ja 1997 kuntasuunnitelmaan.

Nyt alkoi jääradan suunnittelussa aktiivinen vaihe. Jo alkuvuonna 1993 jääratayhtiö teki ratkaisevan päätöksen rakentaakin katettu tekojäärata. Kaikki suunnittelu ja rahoituksen valmistelu tähtäsi nyt tähän päämäärään. Jääratahanke saatiin Jääkiekkoliiton tavoiteohjelmaan. Hankkeen taakse saatiin ministeri Kanerva ja alueen kansanedustajia. Ympäristökuntien seuroille ja kunnille asiaa esiteltiin. Samoin alueen yrityksille. Jäähallin piirustukset voitiin jättää lääninhallitukselle elokuussa 1993 ja aivan vuoden lopulla hankke esiteltiin opetusministeri Tytti Isohookana-Asunmaalle.

Kesällä 1994 alettiin rakentamista valmistella rakennustarvikeosastoilla, tukkikeräyksellä, sahauskella ja talukoilla. Odotettua valtion avustusta ei saatu vielä 1994, mutta odotettu päätös tuli hankkeelle annetusta 1,5 milj.mrk avustuksesta 27. 3. 1995. Samana päivänä tehtiin päätös rakentamisesta yhtiön hallituksessa.

Vihdoin päästiin rakentamaan

Kevät 1995 oli ensin kaunista ja ajotain jo lämmintäkin. Jäähallin rakennustöihin uskottiin päästävän arvioitua aikaisemmin. Maansiirtotyöt aloitettiin 5. 5. ja laudoitusta voitiin aloittaa jo seuraavalla viikolla. Äitienpäivänä 14. 5. säät muuttuivat täysin. Lumiräntää satoi ja ilmat kyl-

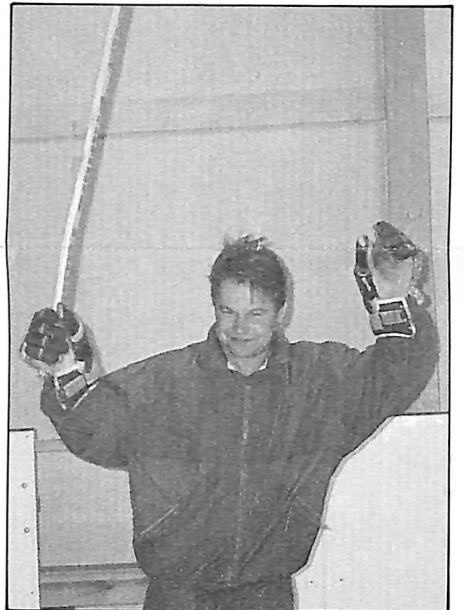
Yhtiön johtokunta H. Koho, M. Räsänen, M. Laakso, H. Mustamäki, K. Airosto, M. Mansikkaniemi ja K. Mähkä katsovat historiallista tapahtumaa, kun P. Vesamo käynnistää jääntekokoneen.

kistettu kustannusarvio jäänee alle neljän milj. mk:n. Kaikilta tahoilta tulleet arvostelut ovat olleet kiittäviä. Vaikka yhtiölle jääneekin rakennuksen valmistuttua velkaa n. 700.000 mk, se on vähäisimpiä velkamääriä mitä tämän kokoisille halleille lienee tullut. Yhtiö uskoo luottavaisesti hyvin selviytyvänsä käyttömenoista ja voivansa nopeasti päästä velattomaksi.

Jäähalli on nyt Tarvasjoella ja pysyy

Tarvas-lehden saapuessa tarvasjokelaisten koteihin jäähalli on valmis. Radan jäädytys päästiin aloittamaan 22. 10. ja ensimmäisenä luistelijana

Ensimmäisenä luisteli P. Vesamo uudelle jäälle.

liukui jäälle hallituksen puheenjohtaja Pasi Vesamo 28 päivä lokakuuta. Unelmista oli tullut totta. Ensimmäisen luistelukouluun marraskuussa ilmoittautui 120 lasta. Katsomopaikkoja on rakennettu nyt 500:lle, mutta tarvetta lienee rakentaa vielä lisää. Jäähallin vastaavaksi hoitajaksi on valittu evl.evp. Kauko Mähkä, kokenut jääkiekkomies.

Paitsi tunnustusta, on Suomen jääkiekkoliitto heti alkuun luvannut uuteen halliin kaksi kansainvälistä jääkiekkomaaottelua. Näistä ensimmäisen, Suomen ja Puolan nuorten maa-joukkueiden Baltic Cup-ottelun yhteydessä 16. 12. vietetään myös hallin viralliset avajaiset. Toinen maaottelu on 11. 2. 1996, jolloin Suomen ja Ruotsin naismaajoukkueet kohtaavat Tarvasjoella.

Urheilu- ja vapaa-ajankeskus, joka on muodostunut Tarvas-Hovista uimahalleineen, valaistusta hiihto- ja kuntoradasta, jäähallista ja pallokentistä eikä kaukana olevasta ampumaradasta ympäristöineen, on ainoa laatuinen näin pienessä pitäjässä. Vaikka kunnan osuus tässä kokonaisuudessa onkin ollut ratkaiseva, sillä ei koskaan olisi ollut mahdollisuutta rakentaa tällaista kokonaisuutta ilman yksityisten ja yritysten rahoitusta ja uhrautuvaa talkootoimintaa. Erityisesti jäähalli on osoitus yksityisistä unelmista, jotka ovat toteutuneet yhteen hiileen puhaltamalla, työllä ja uhrauksin.

Kalervo Mäkinen

Vanhimmat paikallisasukkaat Horri-
sissa ja Kyröntien seutuvilla muista-
nevat vielä Helinin kaupan Kallelan
tienhaaran läheltä maantien vastak-
kaiselta puolelta.

Paikalla oli kaupan toimintaa jo en-
nen heitä, vaan 1920-luvun lopulla se
ilmoitettiin myytäväksi maineen ja ra-
kennuksineen.

August ja Taimi Helin näkyvät tä-
män ostossa mahdollisuuden tulevai-
suuden työlleen ja yhteiselle elämäl-
leen.

He olivat juuri avioitunut nuoripari
ja muuttivat paikalle Marttilasta. Tai-
mi oli syntyisin Tarvasjoelta ja seutu
oli edes vähäsen tuttua ennestään.

Kumpikaan ei ollut aikaisemmin
tutustunut myymäläpöydän takaiseen
työhön, joten ammatinvaihto oli roh-
kea askel maalaiselämästä kauppiaan
touhuihin.

Oikeastaan heistä piti tulla uuden
polven maatalanpitäjiä Augustin koti-
tilalle Juutilan Vähätaloon Marttilas-
sa. Tätä varten August oli käynyt
maamieskoulunkin, joka tuohon ai-
kaan ei ollut joka pojan mahdolli-
suuksissa.

Täältä saadut tiedot ja opit var-
maan olivat avuksi myöhemmin, kun
alkuvaikeuksien jälkeen tehtiin vilja-
ja lannoitekauppoja ja välitettiin he-
vosvetoisia maatalouskoneita.

August oli talon kahdesta pojasta
vanhin ja näinollen oikeutettu jatka-
maan isänsä työtä. Jo nuorena kävi
kuitenkin selville, että heikon tervey-
den takia joku muu työ olisi vähem-
män rasittavaa.

Nuorempi veli ryhtyi maanviljeli-
jäksi ja tilanpito samalla suvulla jat-
kuu yhä.

Entinen, luopuva kauppias, opasti
alkuun tavarahankinnoissa ja muussa-
kin heti eteentulevassa ja niin lähdet-
tiin rohkeasti alkuun yhdessä ope-
tellen.

Riittäkö ostajia on varmaan jokai-
sen aloittelevan kauppiaan ensimmäi-
siä huolia? Niitä riitti, vaikka parinsa-
dan metrin päässä oli Tarvasjoen
Osuuskaupan myymälä ja Suurilan
tiehaarassa Kuukalan sivuliike, kol-
me kauppa kilometrin matkalla.

Asiakkaat olivat enimmäkseen ”pe-
rintöä” entiseltä kauppialta, mutta
oli myös uteliaisuudesta katsomaan
tulleita, joista monista tuli vakituksia
kävijöitä, kun hyväksyivät uuden
kauppiasparin kylän asukkaiksi.

Uskollisimpia ostajia olivat pikkuti-
lojen emännät, jotka kananmunako-
ria ja kotivoita kantaen kävelivät use-
an kilometrin matkan, jopa Auran ra-
joilta asti, vaihtaakseen kantamuk-
sensa muihin tarvikkeisiin, joista kah-
vi, sokeri, suola, tulitikut ja lamppu-
öljy olivat välttämättä.

Rahaa heillä oli harvoin ja pientä
tinkimistäkin yritettiin.

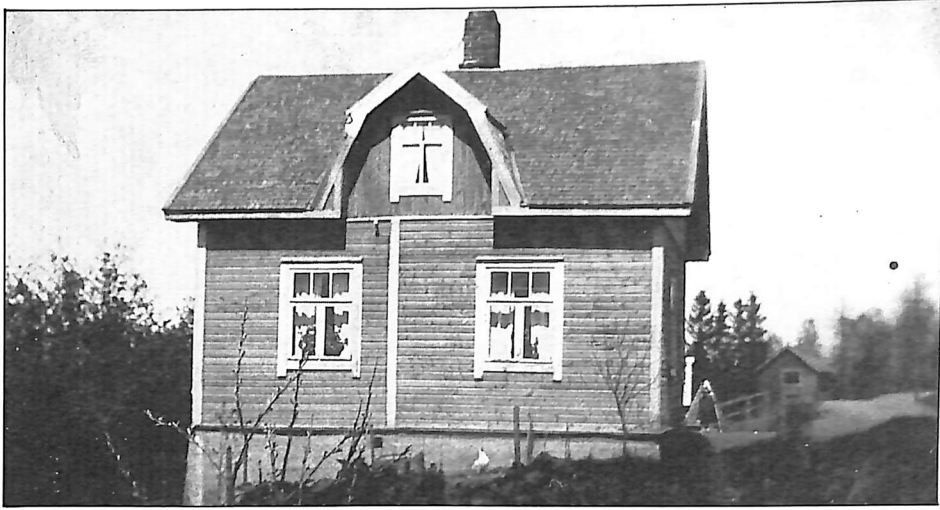
Velkaakin jäätin toisinaan, jota
seuraavalla kerralla yritettiin maksaa
tai ainakin lyhentää. Perheet olivat
usein suuria ja ostotarpeet samoin.
Taimi-rouvan tuli vähän sääliksi näitä
pitkän matkan kävelijöitä. Hän kutsui
heitä keittiöön kahville. Hänellä oli
kahvipannu puulämmitteisen hellan
kylmällä kuumana aamusta iltaan.
Hyväuoksuiset, kuumat munkit,
oman keittiön tuotetta nekin, olivat
kahvikupin uskollisia seuralaisia.

Ostokset olivat jo valmiina korissa
kotimatkaa odottamassa. Nyt oli
hauska istahtaa edes pikku hetkeksi
iloisen kauppiaanrouvan seuraksi ja
vaihtaa kuulumisia. Se oli kuin kylä-
reissu ja samalla pientä vaihtelua jat-
kuvalle arkiraatamiselle ennen koti-
matkan kävelyä.

Tuoreita munkkeja oli myös kau-
pan puolella myynnissä lähes päivit-
täin ja ne olivat mainio apu monelle
lähiympäristön emännälle, kun yllä-
tysvieraan tullessa omat leivonnaiset
sattuivat olemaan lopussa. Joku per-
heenjäsenistä lähetettiin niitä osta-
maan sillävälin, kun kahvipannu
emännän hääriessä kiehahti.

Hapanta leipää, kuivattuina reikä-
leipinä, oli myös myynnissä. Oman
keittiön tuotetta sekin. Tälle oli va-
kio-ostajat poikamiehissä, joilla ei

HELININ KAUPPA ja muutakin menneen muistelua

Helinin kauppa 1930-luvulla.

omaa leiväntekijää ollut. Myös metsä-
miesten eväsleiväksi se oli kysyttyä,
kun tuore leipä pakkasella olisi repus-
sa jäänyt.

Kotileipomiset olivat yleisiä, eikä
tuoretta leipää ainakaan näissä kol-
messa kaupassa vielä silloin ollut.
Näkkileipää myytiin irtonaisena pun-
niten ja valmiit pakkaukset olivat uut-
ta ihmettä juuri näihin aikoihin.

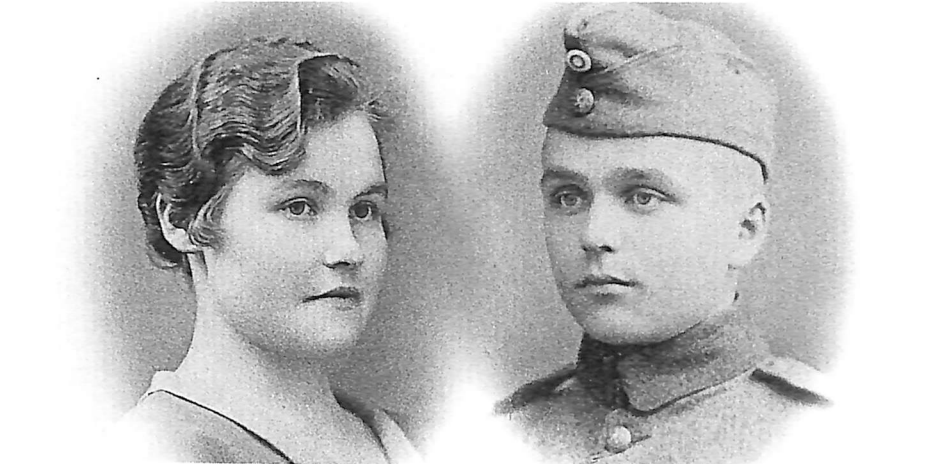
Asiakkaan kaupassakäyntiin tarvitiin
aikaa nykyistä enemmän sekä
myyjältä, että ostajalta, kun suurin
osa ruokatarvikkeista oli irtotavaraa.

Kahvipavut olivat raakoja, paahda-
mattomia, 100 kg säkeissä. Paahdettu
kahvikin oli irtomyyntissä viiden-
 ja kymmenen kilon kannellisissa pur-
keissa, joista tyhjänä sai kevyen äm-
pärin. Niillä oli kysyntää ja tilauksia
jätettiin, kun he jakoivat niitä ilmai-
seksi. Paahdettua kahvia, Pauligin se-
koitusta, alkoi olla valmiissa, neljän-
neskilon pakkauksissa, joita alettiin
ostaa niiden vaivattomuuden takia,
vaikka hinta olikin vähän kalliimpi.

tama. Näillekin vähille ilmoitettiin,
että nyt on kaupassa kalaa ja pyydet-
tiin kertomaan naapurillekin. Joka
kerta tuli suurikin kalamäärä myy-
dyksi, vaikka kylmäsäilytyksistä ei
kukaan osannut vielä haaveillakaan.

Ruokatarvien lisäksi oli myynnissä
monenlaista sen ajan kauppaan kuu-
luvaa. Oli köysikerästä pikilankaan,
saapasrasvoista tervaan, nahkasaap-
paista tanssikenkiin, lapikkaista huo-
patossuihin. Oli astioita, pataa, pan-
nua, kippoa ja kuppia monenlaista.
Jos jotain puuttui, mitä ostaja olisi
halunnut, niin jätettiin tilaus kaup-
piaan seuraavalle kaupunkimatalle.
Tavallinen kyläläinen kävi harvoin
Turussa ja silloinkin asian piti olla
erittäin tärkeä. Kauppiaan toimitetta-
vaksi jätettiin mitä ihmeellisimpiä asi-
oita kaupunkimatalle.

Kumijalkineet olivat uutuuksia
1930-luvun alkupuolella. Näytteeksi
kauppias oli tuonut kokokumiset
saappaat. Eräs isäntä etsi niistä sau-
moja, jotka nahkasaappaissa olivat

Taimi ja August Helin nuoruuden kuvassa.

Hieno sokeri, monet jauhot ja ryy-
nit olivat myös sadan kilon säkeissä.
1930-luvulla näiden koot pienennet-
tiin puolella eli viidenkymmenen ki-
lon pakkauksiin.

Pulmu-palasokeria oli irtomyyntis-
sä. Sitä ei paljoa ostettu, kun se oli
suurta, nopeasti sulavaa palaa. Toppi-
sokeri oli suositumpaa. Sitä oli kah-
denkokoista toppia, suurta ja pientä.
Terävällä sokerivasaralla siitä lohkaistiin
ostajan haluama pala. Topin ylä-
osa oli tiivistä ja hitaammin sulavaa.
”Saisinks’ mää sitä pikkupäätä”? oli
monen ostajan toivomus. Kotona tä-
mä paloiteltiin käyttöpaloihin sokeri-
saksilla. Se oli taito, josta näki emän-
nän näppäryyden. Tavoitteena oli, et-
tä palat olivat samankokoisia, sään-
nöllisiä ja aika pieniä.

Turusta tilatut tavarat tulivat al-
kuun linja-autossa. Myöhemmin han-
kittiin oma kuorma-auto ja tällä tuo-
ttiin suurempia määriä kerralla. Myös
lajien määrä lisääntyi.

Ruokatarvikkeissa ei nykyisen laa-
juisia valikoimia ollut. Esimerkiksi li-
haa oli vain silloin, kun joku lähistöl-
tä tuli sitä tarjoamaan tai kaupungista
tuotavaan oli jätetty tilaus aikai-
semmin.

Oamalla autolla oli mahdollisuus
mm silakan tuontiin suoraan kalasta-
jilta. Puhelimia seudulla oli vain muu-

hyvin näkyvissä. Niitä ei ollut. Saap-
paat vedenpitävyys epäilytti. Kaup-
pias haki ämpärillisen vettä, isäntä
laittoi kätensä saappaaseen ja painoi
sen veden alle. Saumat pitivät ja se
oli myönteinen ihme. ”Tuollaiset mi-
näkin hankin, kunhan ensin yleisty-
vät. Ei sitä nyt sentään ihan ensim-
mäiseksi. Sanovat kylällä vielä, että
onkos tuokin ukko niin uutuuden pe-
rään, että heti piti olla ostamassa.”

Vuodet 1937–38 olivat hyvää aikaa.
Työtä ja hyvinvointia oli kaikilla ja
kauppa kävi. Tavaratilaukset suureni-
vat, myynti lisääntyi, touhua ja kiiret-
tä oli ehkä liikaakin. Helinin kauppa
eli toimiaikansa parhainta vaihetta.

Muutos tuli äkkiä 1938. Augustin
sydänsairaus oli silloin tällöin antanut
muistutuksia. Nykyisen veroisia hoi-
tomuotoja ei vielä tunnettu. Kaup-
piaan elämä päättyi äkkiä vajaan 38
vuoden iässä.

Miten eteenpäin?

Puolison ja isän menetys oli isku,
josta voi toipua vain pitkän ajan ku-
luessa. Tyttäret, Sirkka ja Anneli oli-
vat 9 ja 4 vuotiaita. Yksinkö nyt hei-
tän kasvattamaan? Entä kaupanpi-
to? Huolta oli monenlaista.

Elämän oli jatkuttava.

August oli ollut päätoiminen kaup-
pias, Taimi apulainen, sillä olihan hä-
nellä perhe, kodinhoito ja karjaa.

Kuitenkin hän oli myös kaupan puo-
lella oppinut kaiken eteentulevan ta-
varatilauksista laskujen maksamiseen
ja ostajapalvelun. Hän painoi surua ja
kaipausten yksinäisten hetkien tutkis-
keluun ja yritti kaupassa olla asiallinen
ja järkevä arkitöiden hoitaja,
vaikka joka puolella puolison käden-
jäljet muistuttivat, että vain vähän ai-
kaa sitten tässä yhdessä touhusimme.
Ikävä oli suuri.

Itseään säästämättä Taimi teki pit-
kiä työpäiviä ja selviytyi. Alkoivat vuosi
1939. Suunnitelmissa oli jo apulaisen
ottaminen kauppaan, kun yksin oli
kiirettä.

Sodan uhka loi varjoaan menestyk-
sen ylle. Kesän tultua seudun miehiä
kutsuttiin ylimääräisiin kertausharjoit-
uksiin. Vakinaisen armeijan sotilaat
vietiin linnoitustöihin Karjalaan. Ka-
sarmit Turussakin olivat lähes tyhjää.
Tästä kaikesta kaupassakävijät
kertoivat. Radion uutislähetyskäsiä
kunneltiin entistä tarkemmin.

”Ei siitä mitään sotaa tule”, oli
eräiden varma mielipide. ”Suomi on
liian köyhä sotimaan, vähän vaan jäl-
jitellään muita maita”.

Ennakkoluuloisimmat ja rahak-
kaammat kuitenkin ostivat kahvia ja
sokeria varastoon. Joku kaukaa viisas
osti kankaita ja jalkineitakin.

Eräänä syysaamuna kolkutettiin
ovelle varhain. Oltiin aamukahvilla,
eikä kaupan ovea oltu vielä avattu.
Tulija oli vastaperustetun, uuden lau-
takunnan, kansanhuollon asialla. Tul-
tiin merkitsemään säännöstelyn alai-
seksi ainakin kahvi, sokeri ja siirappi.

Iltautisissa jotain tuollaista oli ker-
rottu, vaan eihän nopeasti luettuja
tiedoituksia osannut kirjaimellisesti
heti käsittää. Totta se nyt kuitenkin
oli ja äkkiä. Ei edes oman keittiön
kaappiin jäänyt yhtään ylimääräistä
kahvipakettia tai sokeria. Nyt oli
myöhäistä varastoida. Oli tarpeen
mukaan vaan otettu kaupan hyllyltä.
Ilman ostokortin kuponkia ei enää
saisi myydä.

Tilalle kansanhuollon mies tarjosi
monenlaisia ohjeita ja määräyksiä.
Anomus sinne ja kaavake tänne, os-
tolupia ja hakupapereita nipussa mo-
neen suuntaan. Liian paljon uutta
syysaamun alkajaisiksi. Taimi teki äk-
kiä päätöksen: lopetan kaiken, koko
kaupanpidon. Tuollaiseen paperiso-
taan en aloitakaan. Oli niin turvaton
olo yksin. Olisipa edes joku, jolle voi-
si huoliaan kertoa ja joka ymmärtäisi.
Työtökin vielä niin pieniä.

Mitä on tulevaisuus?

Hetimitäin häilyi mielessä monen-
laisia mahdollisuuksia kaatuakseen
toteutumattomina.

Pelätty sota alkoi muutaman viikon
kuluttua. Koulut lakkautettiin.

Turkua pommitettiin. Sieltä pa-
koon lähteneet sukulaiset etsivät tur-
vaa maaseudulta. Tulijoita oli Helinil-
lekin. Nämä kiittelivät mikä ihanuus
ja aarre on omistaa talo rauhallisella
maaseudulla.

Sitä jäi itsekkin miettimään, ettei
tässä asiat ihan huonosti taidakaan ol-
la, vaikka kaupan kautta tulleet an-
siot nyt jäivätkin. Oli oma talo, leh-
mät, porsaas ja kanat. Maasta saatiin
syötävää ihmisille ja karjalle. Kellaris-
sa oli perunien lisäksi kasvimaan mo-
net antimet oman vaivannäön palkka-
na. Omenapuut ja marjapensaat omil-
la antimillaan antaisivat evästä talven
varalle muinakin syksyinä.

Epävarmuus huomisesta oli nyt yh-
teistä kaikille. Elettiin päivä kerral-
laan ja pelokkaina odotettiin mitä tu-
lisi. Ankara talvi tuntui pitkältä. Pak-
kaslukemat olivat -40 asteen vaiheilla
ja lunta paljon.

Sota loppui maaliskuussa ja kevät-
kin tuli odotetusti.

Taimi hankki automakoneen uu-
siakseen kanalaumansa nuoremman-
si. Tämä laite oli uutta tällä kyläkul-
malla. Katsoja kävi paljon. Varsinkin
kuoriutumisvaihe kiinnosti. Lapsia ja
koululaisia poikkesi usein ja aikuisia-
kin silloin tällöin. He jättivät myös ti-
lauksen, että haudo meillemkin uudet
kanat.

Tästä tulikin tulolähde kotitöiden

lomassa ja homma jatkui useana kesänä.

Joinakin aikoina untuvikkojen syntää oli enemmän kuin pienellä hautomakoneella ehti aikaansaada.

Toisinaan Taimia pyydettiin tilapäisavuksi naapureihin. Emännän sijaisena tai apuna keittiössä, navetassa ja pellollakin hän oli odotettu apu monessa talossa. Lapsesta asti maalais-työhön tottuneena häneltä onnistui moninaiset tekemiset ja iloisena ja mukautuvaisena hän oli jopa odotettu joukkoon.

Vähäisen rauhanajan jälkeen alkoi uusi sota. Kuka siinä osasi tehdä varmoja tulevaisuudensuunnitelmia? Aika kuitenkin kului ja tyttäret kasvoivat. Nuorempikin aloitti koulunkäynnin.

Näin kului sota-aika ja tytöt lähtivät opiskelemaan omaa ammattia ja itsenäistä elämää.

Koti äidin luona oli kuitenkin paikka, johon palattiin lomien ja vapaa-päivien aikana pitkistäkin matkoista.

1950-luvun alussa vanhempi tytär, Sirkka, palasi kotiin maailmalta löytäneen aviomiehensä, Jorma Syrjälän kanssa. Hän oli rakennusmiehiä, jolle paikkakunnalta löytyi heti töitä. Myös Sirkka pysyi sitkeästi omassa ammatissaan kulkien pitkät ajat työpaikkaansa Paimion sairaalaan 20 km matkan.

Taimi-äiti oli ollut tärkeä aina. Nyt hän oli sitä kaksinverroin.

Elettiin yhteisessä taloudessa. Jos yksinäisyys hetkittäin oli vaivannut aikaisempien vuosien aikana, niin nyt oli touhua ja elämää niidenkin aikojen tasauksiksi.

Entisten kotitöiden lisäksi tulivat Sirkkan lapset, joita ei päiväksiäkään ole tarvinnut vieraaseen hoitoon kyydittää.

Terveys on pysynyt kohtalaisena, oikeastaan hyvänä, niin, että on jaksanut tehdä kaiken tuon.

Uusi asuinrakennus valmistui Rytälänojan taakse, pois maantien läheisyydestä. Valoisa ja kaunis oma huone mamalla on monien rakkaiden tavaroiden ja muistojen paikka.

Monet ruukkukasvit talossa ovat aina olleet Taimin erikoisen huolenpidon kohteena.

Hän on ollut kotonaviihtynyt. Ei ole tehnyt mieli minkäänlaisiin rientoihin kodin ulkopuolelle, vaikka houkutte-lijoi on ollut ja nyt olisi taas tilaisuus lähtemisiin, kun talo on tyhjentynyt lapsista ja nuorista jo toisen ker-
ran. Kuinka nopeasti ne vuodet meni-vätkään.

Tyttärien myötäkäymiset ovat olleet äidinkin iloja ja murheet hänenkin huoliaan.

Vuosien myötä on ollut suuriakin suruja.

Molemmat tyttäret jäivät leskiksi äitinsä lailla nuorella iällä, kuin kesken elämän.

Annelin ainoata lasta, juuri aikuisiksi ehtinyttä poikaa ei enää ole. Näistä kivuista voi toipua vain pitkän ajan kuluessa, eikä täysin koskaan.

Henkinen vireys Taimilla on säily-

Taimi Helin muistojaan kertomassa.

nyt koettelemustenkin keskellä. Muisti voittaa monta nuorempaa.

Tämän vuoden alkupuolella näytti kuitenkin maailma pimenävän. Lyhyessä ajassa kasvanut kaihi vei näön ja toi ahkerille käsille toimetto-
muuden.

Apu tuli onnistuneesta leikkauksesta, joka palautti edes toisen silmän näkemisen ja kevät kirkkaudellaan toi elämänhalun ja entisen pirteuden. Unohduksissa ollut sukankudin haettiin esiin ja muutkin tekemiset onnistu-
vat.

Kiireiden aika on vihdoin ohi. Nyt on hiljaisemman olon mahdollisuus.

Muistoja on paljon.

Ajatus palautuu lapsuuden aikaan asti.

Syntymäkotona oli Lehtimäen torppa Euran kylän reunassa. Kahdeksanpäisestä sisarusjoukosta Taimi oli nuorem-
masta päästä, joista kolme nuorinta elää vielä.

Torppa kuului Euran Sepän alaisuuteen ja Taimin vanhemmat, nuori-
pari Lindroos, olivat ottaneet sen hoitoonsa etuineen ja vaatimuksineen jo viime vuosisadan lopulla.

Varhaisimpia muistoja on, kun lasten oli jätävä keskenään kotiin äidin ja isän lähtiessä pätilälle "taksvärkiä" eli veropäiviä tekemään.

Työpäivät olivat 12-tuntisia ja usean kilometrin kävely sinne vei oman aikansa. Jo ennen sitä oli tehtävä kotityöt oman karjan kanssa. Samat puuhut odottivat illalla. Tekemisiä jäi lapsillekin, ainakin isoimmille pienempien kaitsemisesta porsaansyöt-
töön asti.

Naisen työpäiviä oli vähemmän, miehenpäiviä runsaammin torpan vel-
voitteina. Näistä vapauduttiin vasta torpparivapautuksen tultua voimaan itsenäisyyden alkuaikoina. Silloin pätilan, Sepän, taholta ehdotettiin muutosta peltosarkojen vaihtamisella niin, että tilan pellot jäivät yhtenäiseen lohkoon viljelyn helpottamiseksi. Uusien rakennusten paikkakin katsoitiin jo silloin metsän reunaan, kuivalle nummelle. Siellä ne ovat vielä nykyin hoidettuina ja siistissä ympäristössä kesämökinä Taimin nuoremman veljen perheellä. Maanviljelyn

jatkajaa tilalla ei enää ollut ja maat ovat oston kautta jälleen Sepän omistuksessa jokseenkin tasan sadan vuoden jälkeen.

Yhtä yritteliäs ja sitkeä kuin oli Lindroosin koko perhe, on sitä ollut myös ruusupensas, joka vuosikymmenestä toiseen on jaksanut elää ja kukkia entisen torpan ainoana näkyvänä muistona Anteroisen ja Kauniston tilojen läheisyydessä.

Tätä muistojen paikkaa Taimikin vielä jaksoi käydä katsomassa pari vuotta sitten.

Tämän syntymäkodin ajoilta on voimakkaana jäänyt mieleen muisto kesältä 1917, Taimin ollessa 9-vuotias.

Syyskesän iltana hän kuuli isän sanovan äidille: "Jos nyt tulee halla ja vie rukiin, niin meille tulee nälkäkuolema". Sanoja ei ollut tarkoitettu hänen kuultavakseen. Hän kuuli ne kuin vahingossa. Niitä piti mennä piiloon miettimään. Kuolema ja vielä nälkään oli jotain hirveää. Hän tiesi jo ruispellon, isän huolella hoitaman. Se oli herkimmissä vaiheessaan ja ke-säinen ilta viileni jo. Loppuuko tähän nyt kaikki? Koko elämä? Pieni sydän oli huolta täynnä. Missä toiset olivat? Voisipa edes puhua jollekin. Äiti ja isä olivat oudon totisia.

Vanhempi sisko, Saima, tuli josta. Taimi meni kiireesti kertomaan, että nyt me kuolla nälkään kaikki, jos halla vie ruispellon. "Ei kuolla", oli siskon varma mielipide. "Näin isän rukoilevan pellonpäässä." Voisiko joku sittenkin pelastaa hallan tu-
holta?

Isonsiskon varma vakuutus rauhoitti 9-vuotiaan. Hänet saatiin nukkumaan vanhempien jäädessä valvo-
maan. Oliko heillä muita keinoja kuin rukous?

Ehkä he polttivat pikku nuotioita pellonojissa, joista nouseva savu vil-
jan ylle esti kylmän. Lehmänkellon kalkatuksella oli joskus ainakin yritetty hallantorjuntaa. Myös tähkien lii-
kuttelulla köyttä kuljettaen oli vanha kylmäntorjuntayritys. Käytettiin näitä yrityksiä, sitä ei Taimille kerrottu. Muutaman päivän kuluttua oli nähtävissä, että heillä ruispelto oli säästynyt, vaikka pakkasta oli ollut useita asteita. Lähistöllä olleiden naa-
purien viljoissa oli pahasti pakkasen tuhoa.

Kukaan ei nähnyt nälkää kuole-
masta puhumattakaan.

Toinen mieleenjänyt ajankohta oli vuotta myöhemmältä ajalta, keväältä 1918, jolloin oli kansalaissota. Jostain oli tullut tieto, että punaiset lähesty-
vät Tarvasjokea. Keskipitäjältä monet isännät tulivat Lehtimäkeen piiloon. Heillä oli evästä mukanaan useam-
maksi päiväksi. Eräs isäntä toi hevo-
setkin mukanaan. Kauas metsään oli rakennettu maja niille ja siellä olisi turva miehillekin, jos vaara yllättäisi.

Myllymatkalla ollut nuori isäntä kuuli uhkaavasta vaarasta ja laski he-
vosen jauhosäkkeineen menemään yksin kotiin. Oman kulkunsa hänkin suuntasi Lehtimäkeen metsäisten pol-

kujen kautta toisten pakomat-kasta tietämättä.

Hämyisenä kevätyönä pidettiin vahtia vuorotellen toisten nukkuessa. Ketään ei tullut.

Punaiset kulkivat Härkätieta Tarvasjoen kautta Turkuu kohti. Sota oli jo loppuvaiheessa. He olivat hävin-
neitä, voitettuja, masentuneita ja voi-
mattomia, ehkä nälissäänkin. Mihin-
kään poikkeamatta he ohittivat nämä seudut. Joku toi tästä tiedon piilossa olijoi-
lle. Syrjäteitä etsien, vielä vähän arkanakin, miehet palailivat hämäris-
sä kotiinsa.

Opettaja Maiju Seimelän pitämä kiertokoulu rukoushuoneella on lapsuusmuistoista parhaimpia. Hänen antamansa neuvot olivat yleisten kou-
lutietojen lisäksi tarkoitettu koko elä-
mää varten ja ne ovatkin painuneet mieleen lähtemättömästi. Hän jaksoi huolehtia joka oppilaasta erikseen. Talven tuiskuilla hän kotiinlähtiessä kietoi huivit, napitti takit ja auttoi kä-
sineet kohdalleen. Sattuikin talven pahimmat tuiskut juuri silloin. Pak-
kasta oli paljon ja lunta lähes yhtä paksulta kuin pikkutyöllä mittaa. Si-
vuteitä ei ollut tapana avata lumesta, tallattiin vain päältä ja se oli raskasta pienelle. Onneksi vanhemmat pyysivät Taimille majapaikan Sepältä, josta oli paljon lyhyempi matka. Yhdes-
sä Viljo Sepän kanssa kuljettiin kou-
lutietä.

Kiertokoulu vakinaistettiin alakou-
luksi paljon myöhemmin ja opettaja-
kin pysyi samana. Tämä koulu ei enää ollut Taimin uloittuvilla.

Nykyiseen elämäänmenoon verrattu-
na tuo aika oli paljon erilaista. Elet-
tiin kiireettömyydessä. Pitkiäkin matkoja kuljettiin kävellen ja viipymi-
seen oli aikaa. Nyt kuljetaan autolla parempia teitä ja vielä sittenkin on kiire.

Paljossa muussakin vuosikymmenet ovat tuoneet muutosta, eikä joka asiassa parempaan suuntaan. Rehelli-
syys ja luotettavuus olivat pienessäkin jokaiselle tärkeitä ja lupausten pitäminen oli itsestään selvää. Samaa ei voi sanoa enää tänään.

Sosiaaliset olot sensijaan ovat pa-
rantuneet. Sairauksiin saadaan apua kukkaroon katsomatta ja ruuan moni-
naisuuskin on parempi kuin lapsuuden aikana. Eläkkeet ovat tuoneet mahdollisuuden mielitekojen toteut-
tamiseen, josta ei muutama vuosikymmen sitten osattu edes haaveilla.

Kotona tehty työ on aina ollut Taimille mieleistä ja Sirkkan perheelle suurena apuna. Ovatko osat vaihtu-
massa? Onko Sirkkan vuoro nyt autta-
jan paikalla? Vielä sitä ei ole tarvittu, kun kunto on ollut näinkin hyvä.

Tulevaisuus näyttää mitä tarvitaan. Kotona vapaassa olossa tyttären hoi-
vissa on hyvä olla.

Toivotamme pirteälle mammalle terveyttä ja rauhallista kotielämää vielä vuosiksi eteenpäin.

24/7-95 87-vuotispäivänä haastat-
teli:

SL

Helena Mäkelä vuoden lähimmäinen Tarvasjoella

"Lämmin, valoisa, sydämellinen..." Näin alkaa kuvaus vuoden lähimmäi-
sestä. Suomen Mielenterveysseura ja Eläke-Varma aloittivat tänä syksynä uuden perinteen, jolla halutaan osoit-
taa, että aktiivinen toiminta ihmisten parissa on myös parhainta ehkäisevää mielenterveyshuolaa.

Lokakuun 10 pv. vietettiin maailman mielenterveyspäivää. Silloin pal-
kittiin arjen mielenterveysystöä teke-
viä henkilöitä, jotka tavallisesti jäävät vaille julkista kiitosta. Palkittavia tul-
laan hakemaan vuosittain eri järjestö-
jen kanssa yhteistyössä. Ensimmäi-
seksi yhteistyökumppaniksi on lupau-
nut Marttaliitto ry.

80-vuotista toimintaansa juhlivat Tarvasjoen Martat ovat valinneet Helena Mäkelän vuoden lähim-
mäiseksi Tarvasjoella.

Tarvasjoella vuoden lähimmäinen palkittiin Martta-illassa Tarvas-Hovis-
sa tiistaina 10 pv. lokakuuta.

Kunniakirja ja kukkakimppu luovu-
tettiin Helena Mäkelälle halauksin ja onnitteluin. Helena oli vuoden lähim-
mäiselle tyypillisen vaatimaton eikä itse myöntänyt ansioitaan. Hän vain sanoo olevansa sellainen "auttava kä-
si" lähimmäisilleen. Helena kertoi jo saaneensa äidin perintönä halun aut-
taa lähimmäisiään. Tykkään lapsista ja nuorista, mutta erityisesti vanhuk-
set ovat tulleet tutuiksi. Heidän luona käyn usein vanhainkodissa ja kotona. Keskustelu ja välittämisen tunne tuo monelle jo hyvän mielen.

Toivotamme Helenalle siunasta työssään.

Tarvasjoen Martat

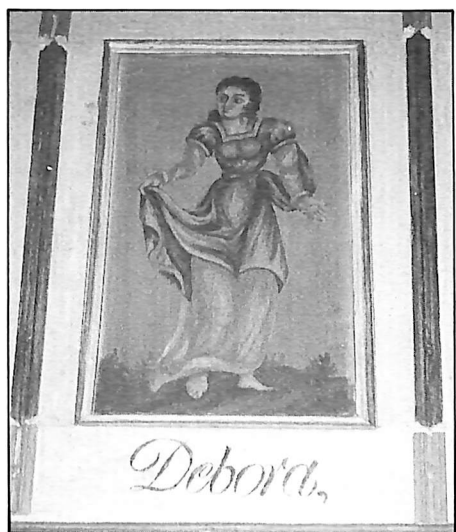
Tarvasjoen kirkon naiset

Joku on varmaan ihastellut kirkkomme runsaita kuvia lehtereiden kaiteissa. Monessa kirkossa ei sellaisia olekaan. Mutta kuinka moni on pysähtynyt miettimään sitä, että näitten raamatullisten kuvien joukossa on myös naisten kuvia eikä vain miesten? Naisten parven kaiteessa ovat kirkkomme naiset. Lähinnä saarnatuolia, evankeliumin saarnapaikkaa on Vapahtajamme äiti neitsyt Maaria, sitten Debora, Ester, Judit ja Susanna. Keitä ovat nämä naiset?

Neitsyt Maaria

Hän lienee tutuin meille luterilaisillekin kristityille. Vietämme Marian päivää keuhäällä. Hänet myös mainitaan joka pyhä kirkossamme, kun luetaan uskonnustust. Hän on ainoita naisissa asemassa koko maailmassa. Onhan hän jumalansynnyttäjä kuten jo marttyriajan kirkko häntä nimitti. Raamatussa myös Elisabet nimittää häntä "naisista siunatuimmaksi" ja "Herran äidiksi". Myös Maaria itse profetiassa, jonka Pyhä Henki hänelle antoi sanoo: "Tästedes kaikki sukupolvet ylistävät minua autuaksi". Tämän vuoksi myös kirkossamme hänen kuvansa on saanut kunniapaikan eli lähinnä saarnatuolia. Perinteisesti kirkossa vasen puoli eli saarnatuolin paikka kirkon pääovelta katsottuna on evankeliumin lukemisen ja saarnan puoli, koska neitsyt Maaria syntyi Jumalan poika, Vapahtaja eli evankeliumi. Kirkon oikea puoli on miesten puoli ja Vanhan testamentin, profeettojen ja Uuden testamentin puoli, jossa sijaitsee lukupulpetti. Siitä luetaan taas epistola.

Debora

Kuka hän oli? Harva hänet muistane, vaikka katseleekin joka kerta kirkossa käydessään. Hänen on Raamatun henkilöitä. Kun Israelissa ei vielä ollut kuningasta, kansanjohtajina, oikeudenjakajina ja Jumalan puhettorina toimivat tuomarit. Heitä tarvittiin myös vihollisen uhatessa. He kokosivat sotajoukon maata puolustamaan. Tutuin tuomareista lienee Samuel. Mutta entä Debora? Israelilaisten keskuudessa Debora on suosittu nimi, joka merkitsee mehiläistä. Debora oli Lapidotin vaimo. Israelilaiset olivat vihdoinkin päässeet perille luvattuun maahan pitkän korpivaelluksen jälkeen. Nyt raivattiin elintilaa. Maata pitivät hallussaan peltoa viljelevät kanaaniolaiset ja Välimeren rannikkoalueella nykyisen Gazan alueella asuvat filisteolaiset. Jälleen jos-

kus ennen 1000 e.Kr. siis 2. vuosituhannen lopulla kanaaniolaiset olivat alistaneet israelilaiset valtaansa kuninkaan Jaabin johdolla. Hänellä oli 900 raudoitettua hevosvetoista sotaväen eli hyökkäysväen. Sellaista uudenajan asetta ei israelilaisilla ollut. Silloin Israelissa oli profeettana ja tuomarina Debora. Hän piti vastaanottoaan ja virastoaan Baarakin ja Beetelin välillä. Debora kutsui armeijan päälliköksi Baarakin. Taaborin vuorella käytiin taistelu, jonka Deroran armeijan päällikkö Baarak voitti. Debora ja hänen kenraalinsa Baarak esittivät sitten Deborahin voittolaulun. Tästä ja Deborahista voimme lukea Tuomarien kirjan 4. ja 5. luvussa. Kyllä raamatussa nainenkin oli yhtä arvostettu kuin mies ja häntä tarvittiin siinä kuin miehiäkin. Tämä on hyvä muistaa tasa-arvoisuuden ja feministien maailmassa.

Ester

Tämä meille monelle tuttu nimi, jota juhlimme toukokuun 16. päivänä. Raamatussa on Esterin kirja. Juutalaiset viettävät myös keuhäällä maaliskuuhäällä karnevaalijuhlaa nimeltä puurim. Silloin juhliin Esteriä. Kuka oli tämä Ester? Hän oli kauneutensa ansiosta kuningattareksi ylennyt nainen Persian kuninkaan Keserksen I:n eli Ahasveroksen hovissa. Kserkses hallitsi Persian suurvaltaa vv. 485–165 e.Kr. Ester oli orpotyttö, jonka juutalainen Mordokai oli ottanut ottoitukseensa. Kserkses ei alkuun tiennyt, että hänen puolisonsa, kuningatar Ester oli juutalainen. Hovissa oli myös korkea-arvoinen virkamies Haman, joka vaati, että alamaisten oli kumarruttava maahan hänen edessään kuten persialainen tapa vaati. Mordokai ei juutalaisena tähän suostunut. Tämän vuoksi Haman suuttuneena aikoi järjestää kaikkien juutalaisten joukkomurhan koko Persian valtakunnassa. Suunnitelma tuli kuningatar Esterin tietoon ja hän oman henkensä kaupalla meni kuninkaan puheille ja kauneutensa ansiosta taas kerran hurmasi kuninkaan. Ester sai kuninkaan suostumaan siihen, että Haman hirtettiin siinä hirsipuussa, jonka Haman oli jo pystyttänyt Mordokaille, Esterin ottoisalle. Määräys juutalaisten joukkomurhasta yhden vuorokauden aikana peruttiin. Näin Ester pelasti kansansa neuvokkuudellaan ja kauneudellaan. Tästä voimme tarkemmin lukea Esterin kirjasta Raamatusta. Tämä kirja on kirjoitettu n. pari sataa vuotta tapahtumien jälkeen eli 200-luvulla e.Kr. ja on Vanhan testamentin nuorimpia kirjoja.

Juudit

Tässä kuussa eli joulukuun 10. päivänä saamme taas viettää 66 vuoden tauon jälkeen Juuditin päivää, sillä v. 1929 poistettiin tämä raamatullinen nimi kai epäsuomalaisena. Nyt se palautettiin suomalaisen kalenteriin tosin lyhyemmässä Jutta-muodossa. Ihan tavallisesti. Raamatusta Juuditia ei löydy, mutta sellaisesta raamattupainoksesta, johon kuuluvat myös apokryfikirjat, tapamme Juuditin. Juuditin kirjan tapahtumat sijoittuvat 500-luvulle e.Kr. Babylonian kuninkaan Nebukadnessarin aikoihin. Juu-

ditin kirja on lähinnä legenda, mutta hyödyllinen ja opettavainen lukea. Nebukadnessarilla oli kenraali Holofernes, joka sai tehtäväkseen julmasti kurittaa muita kansoja. Juudit oli rikas ja kaunis leski. Hän hankkiutui Holoferneksen leiriin. Holofernes oli juuri piirittämässä Betulian kaupunkia ja Jerusalemin oli uhattuna. Kauneutensa ja oveluutensa ansiosta Juudit pääsi Holoferneksen pitoihin ja vieläpä yöksi tämän upseerin majaan. Mutta Holofernes oli rypännyt liikaa ja sammui, joten lemmeleikit jäivät sikseen. Mutta Juudit käytti tilaisuutta hyväkseen. Hän löi miekalla Holofernekselta pään poikki. Tätä hän kirkkomme kuva juuri esittää. Juudit pakeni palvelijansa kanssa Betuliaan Holoferneksen verinen pää säkissä todistekappaleena kaupungin puolustajille. Israelilaiset pelastuivat sillä kertaa valloitukselta. Juuditin kirja opettaa meille, kuinka kyseensäläiselle tielle joudutaan kansallisuuskonnonnollisen isänmaallisuuden ihailussa, jos ei Jumalan sanaa pidetä mielessä. Jumalan käskyt voidaan silloin huoletta rikkoa oman kansan pelasta-

miseksi. Tekikö Juudit oikein? Mitä sanoo viides ja kuudes käsky? Tätä voimme miettiä katsellessamme kirkkomme Juuditin kuvaa.

Susanna

Nimi merkitsee liljaa. Kaunis nimi naiselle. Niinpä monet tytöt on kautta aikojen kastettu Susannoiksi. Raamatussa tapamme Susannan monta kertaa. Jo pakkosiirtolaisuuden aikoina 500-luvulla e.Kr. Vanhan testamentin apokryfikirjojen mukaan eli Babyloaniassa arvossa pidetyn Joojakimin vaimo Susanna. Hänen oli kuuluisa kauneudestaan ja hurskaudestaan. N. v. 150 e.Kr. tehtiin hänestä kirja, joka lisättiin Danielin kirjaan, mutta kirja ei päässyt Danielin kirjan tavoin Vanhan testamentin varsinaiseen kirjakokoelmaan vaan jäi apokryfikirjan asemaan. Tämä kirja kertoo Susannasta, joka ei suostunut kahden muun juutalaisen ehdottamaan aviorikokseen. Nämä himokkaat miehet keksivät kostoksi syyttää Susannaa aviorikoksesta ja esiintyivät valheellisesti todistajina. Susanna sai kuolemantuomion. Nyt tarvittiin Danielia kuninkaan hovista apuun. Hän pelasti risti-kuulustelun avulla Susannan ja paljasti väärät todistajat. Nykyisenä aikana suomalaiset tarvitsevat tällaisen jalonsukun aviouskollisuudesta. Kirkkomme Susanna esiintyy naisten parven lehterin laidassa varsin uhkearintaisena.

Myös Uudessa testamentissa tapamme Susannan. Hän oli yksi Jeesusta seuranneista ja palvelleista naisista kuten Luuk 8:3 kertoo. Kirkon historia tuntee myös kristityn neitsytmarttyrin, Rooman piispan paavi Caiuksen veljentyttären ja keisarin pojan morsiamen Susannan, joka ei halunnut kuitenkaan naimisiin keisariin lieneen hoviin ja kärsi marttyyrikuoleman v. 303 j.Kr. Tämän nuoren tytön uskonrohkous sai isän sekä kaksi keisarin lähettämää palvelijaa kääntymään Jeesukseen uskoviiksi ja he kaikki saivat surmansa uskon tähden yhdessä Susannan kanssa.

Kaikki nämä Raamatun Susannat ja neitsytmarttyyri Susanna muistuttavat meille uskossa pysymisen tärkeydestä. Samoin tekevät kirkkomme muutkin naiskuvat, joita saamme katsella taas kun seuraavan kerran avaaamme kirkon oven. Jumala puhuu meille myös näköaistimme kautta, joten pitäkäämme silmämme avoinna.

Jouko Kyyrö

Seurakuntatalo korjataan

Tarvasjoen seurakuntatalo, jonka peruskorjaus valmistui keuhätälvella 1979, joutuu ensi kesänä jälleen korjattavaksi. Jo monia vuosia ovat salien lattiat liikkuneet ja painuneet kuopalle. Kun talon perustaa tutkitiin nyt tänä vuonna, todettiin rakenteiden painuneen. Ruskolaho on osittain vaurioittanut lattian alapuolella olevia seinähirsiiä. Niissä ilmenee myös erilaisia homeitiöitä. Näin kertoo rakennusmestari Ari Laine Kari-naisista. Hän on tutkinut seurakuntatalon rakenteita ja laatinut korjaussuunnitelman.

On tarkoituksenmukaista ryhtyä uusimaan koko lattiarakenne. Näin voidaan pidentää rakennuksen käyttöikä ja parantaa lattioiden esteettisyyttä. Tämä tarkoittaa, että lattiat puretaan ja poistetaan maa, jolla v. 1978 ns. kiviä jalka täytettiin. Samalla suoritetaan homesienimyrkytys. Eli näin poistetaan soratäytön varaan tehty teräsbetonialapohja. Sitten rakennetaan uuden lattiarakenteen kannatussokkelit ja uusi puurakenne "rossipohjalattia".

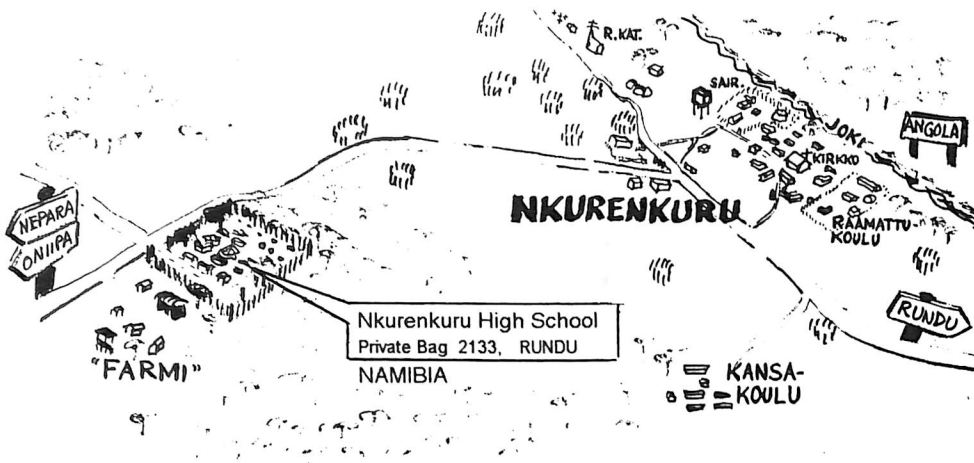
Joudumme myös seinien pinnoitteet uusimaan ja suorittamaan sisäkattojen pintakäsittely, ovien ja ikkunoiden sisäpuolinen maalaus ja ilmeisesti joudutaan uusimaan ulkoikkunoiden kehykset ja myös keittiön koneistusta.

Korjaus vienee rahaa seurakunnalta ainakin 411 000 mk, mutta onneksi seurakunnalla on Väinö Keskitalon testamenttivarat seurakuntataloa varten. Tämä kaikki merkitsee sitä, että joudumme sulkemaan seurakuntatalon käytöstä pois kesäkuusta syyskuuhun, jolloin esim. hautajaisia on järjestettävä joissakin muissa tiloissa.

Mitä kuuluu Nkurenkuruun?

Tarvasjoen seurakunnalla on lähetystyön nimikkokohteena Nkurenkurun oppikoulu (high school) itsenäisessä Namibiassa, jossa inkeriläinen talonpoika Martti Rautanen aloitti Suomen Lähetysseuran työn v. 1870. Nimikkokohte tarkoittaa, että kaikki Suomen Lähetysseuralle kertyvät lahjoitusvarat, esim. kolehdit ym. menevät tämän koulun toiminnan hyväksi. Niinpä kokoonnuessamme esim. Kauneimpiin joululauluihin yhdessä laulaamaan tuemme tätä koulua. Seuraavassa viimeiset ja tuoreimmat terveiset sieltä Nkurenkurusta Kavangon alueelta suomalaisen opettajan Jouni Salkon lähettämänä.

MWA Pinduka, Vakwetu?

(= Meikäläiset, oletteko heränneet?)

Elämä ja työ jatkuu täällä lukuvuoden ja vuodenaikojen rytmin mukaan tuttuun tapansa ilman ihmeempää uutta. Täällä on nyt kevät tai alkukehä, kuuma, kuiva aika, joskin sadekausi on jo ropautunut ensimmäiset varoitusmerkit itsestään. Lokakuun kahdeksannesta 15:een lämpötila varjossa nousi joka iltapäivä 38:n ja 41:n asteen välille – onhan se outoa kun esimerkiksi kuumeen nouseminen ei viluta yhtään, koska ilma on itseä kuumempaa! (Ja se varjon löytyminen on luku sinänsä, kun aurinko paistaa keskipäivällä melkein kohtisuoraan ylhäältä.) Mitään todella vaarallisia sairauksia me suomalaiset emme ole poteneet, mutta kuumuus ja työn tuoma stressi ovat varmasti osaltaan vaikuttaneet siihen, että sekä fyysiset että henkiset voimat ovat välillä loppuneet yhdeltä jos toiseltakin. – Eräs Yhdysvalloista tänne Nkurenkuruun tullut opettajatoverimme joutui lopettamaan työ kautensa ennenaikaisesti vaikean sairauden takia, ja hänet(kin) tahdomme sulkea esirukouksiinne.

Kansainvälisyyttä

Muutenkin on ehkä syytä muistuttaa, että meillä on täällä monia, keskenään ristikkäin ja lomittain olevia työyhteisöjä. Kaikki Suomen Lähetysseuran työntekijät Kavangolla ovat nyt (Sirpa Juolan palattua Suomeen) Nkurenkurussa, allekirjoittanutta lukuunottamatta yläastelukion opettajina, ja muodostavat oman joukkueensa, jota täydentää suomalainen koetilan isäntä. Koululla on kuitenkin opettajia myös Yhdysvalloista, Sambiasta, Saksasta, Nigeriasta ja pian myös Englannista sekä muutama namibialainen opettaja, ja he ovat myös työyhteisö yhdessä suomalaisten kanssa. Kavangon suomalaislähetit ovat myös osaa laajempaa, SLS:n Namibian työntekijöiden ryhmää jne. – Monensuuntaisuus ja kansainvälisyys ovat rikkautta, mutta ne aiheuttavat myös kitkaa. Aina ei esimerkiksi ole selvää (ainakaan kaikille), mitkä ovat koulun ja mitkä Lähetysseuran asioita. Myös opettajien pedagogiset käsitykset ovat monenkirjavia kuten myös kirkolliset taustat. Vaikka Nkurenkurun yläaste-lukio (oppikoulu) on ELCINin eli Namibian luterilaisen kirkon omistama, sekä opettajia että opilaita on useista kirkkokunnista. Ja silti sitä vain eletään yhdessä päivästä toiseen (ja haetaan Rundulta toistemme ostoksia!)... tästä saa ottaa rukouslistalle sekä kiitos- että esirukouksiinne.

10. ja 12. luokan valtakunnalliset päättötutkinnot ovat meneillään; tuloksista saatte tietoa ensi vuoden puolella. Vanha eteläafrikkalainen "Cape" -ylioppilastutkinto on korvattu englantilaisperäisellä Cambridge-tutkinnolla. – Lukuvuosi päättyy joulukuun alussa ja seuraava lukuvuosi alkaa, jos Jumala suo, tammikuun puolivälissä.

Lisärakentamiseen tauko

Lähetysseura on kanavoinut runsaasti kehitysyhteistyövaroja Nkurenkurun koulun rakentamiseen. Viime tiedotteessa mainitsemani koulu- ja asuntolarakennukset ovat valmiina (joskaan eivät vielä käytössä, koska luokista puuttuu kalusteita eikä asuntolahuoneita kannata ottaa käyttöön lähellä lukuvuoden loppua). Henkilökunnan rivitalokin valmistunee joulukuun mennessä. Sitten rakentamiseen on luvassa tauko ehkä puoleksi vuodeksi. Suomessa järjestetään erityinen keräys jatkorakentamisen rahoittamiseksi; seuraavana olisi vuorossa monitoimitila.

Rikollisuus on riesa. Henkilökohdallisen turvallisuutemme puolesta meidän ei tarvitse pelätä rikollisia, mutta omaisuutta menee tämän tästä. Taloudellinen menetys on usein harmaasta pienin; jälkien korjaaminen ja yleinen mielipaha on suurempi riesa. Muutamia kuukausia asumattomana olleeseen SLS:n taloon on murtauduttu kahdesti, saunalta häviää milloin mitään pikkutavaraa, ja kaupungeissa vorot murtautuvat parkkipaikalle pysäköityyn autoon vaikka keskellä päivää. Täällä Nkurenkurussa useimmat suomalaiset asuvat koulun alueella, joka on aidattu ja vartioitu, mutta tännekin isketään joskus: kuukausi sitten öiset varkaat yrittivät viedä autoja mutta saivat rikottua vain virtalukkoja ja yhden henkilöauton ikkunan. Ja taas tulee suurempi riesa jälkien korjaamisesta kuin itse vahingosta: uuden autonikkunan saa Tsumebista, 450 km:n ajomatkan päästä... niin kuin ei käytännön asioiden hoitaminen täällä syrjäseudulla olisi muutenkin tarpeeksi hankalaa! "Maallistahan" tämä kaikki on, mutta niinpä se vetääkin mieltä maahan...

Seurakunta- ja julistustyössä ei ole ollut suomalaista työntekijää päätoimisena enää pitkiin aikoihin. Luterilaisissa seurakunnissa (joita Kavangolla on kuusi) on kansalliset työntekijät, ja seurakuntaelämällä on vaikiintuneet muotonsa. Kirkolliset toimitukset ovat ottaneet perinteisten rituaalien paikan, ja ihmisten voi kuulua lauleskelevan virsiä arkenakin, vaikka työn ääressä ulkomuistista. (Ensi huhtikuussa tulee täyteen 70 vuotta siitä, kun luterilainen lähetystyö ulottui Kavangolle ja Nkurenkurussa toimitettiin ensimmäiset kastet.) Ja kuitenkin monesti tuntuu, että kaikki on niin ohutta ja ontuvaa, yhtä lailla kristillinen tietämys ja vakaumus kuin vaikkapa seurakuntien taloudellinen itsekannattavuus. Pohja paistaa seurakuntien kassoissa tämän tästä, niin että työntekijät jäävät usein palkoittaan – viime huhtikuussa voimaan tulleet kirkon uudet palkka-aulukot vain kiristivät tilannetta, vaikka esim. papin kuukausipalkka olisi vain vähän yli tuhat markkaa. Ihmisten on myös vaikea tulla kirkolle ja työntekijöiden vaikea kiertää kylillä, kun seurakuntien alueet ovat laajoja eikä autoja ole käytettävissä... ei-

kä aina teitäkään... toisaalta topakat maallikot kantavat monin paikoin paljon vastuuta esimerkiksi rippikoulun apuopettajina ja hautaan siunaamisten toimittajina.

"Jos metsään haluat mennä nyt..."

Allekirjoittanut on saanut luvan käyttää silloin tällöin Lähetysseuran autoa saarnamatkoihin Kavangon sivukylille – samalla voin tarjota kyydin myös paikallisille papeille, joiden on muuten vaikea tavoittaa kaukaisimpia seurakuntalaisiaan. Nelivetoisella maastoautolla pääsee hankaliinkin paikkoihin. Sunnuntaina 22. 10. lähdin Nkurenkurun kirkkoherran (Ernestus Karuyeva) ja muutaman muun kanssa käymään Mburu-urun ja Sunin kylissä, jotka ovat kumpikin noin 60:n ajokilometrin päässä kirkolta, kaukana metsässä jokivarresta etelään. Puolitoista vuotta seurakunnassa ollut kirkkoherra ei ollut koskaan aikaisemmin käynyt näissä kylissä, ja

saimmekin haeskella oikeaa kulkureittiä monta kertaa. Mburu-urussa olin elämäni tähän asti monipuolisimmassa jumalanpalveluksessa: paitsi että kylän roomalaiskatoliset olivat kokoontuneet kyläkoulun toiseen pätyyn omaan rukoushetkeensä, meillä luterilaisilla oli jumalanpalveluksen alussa toisesta kirkkokunnasta luterilaiseen liittyvän kirkkoonottaminen, sitten konfirmaatio (eli rippikoulukin oli pidetty), sitten neljän pariskunnan avioliittojen kirkollinen siunaaminen ja sen jälkeen yhdeksän lapsen ja neljän aikuisen kaste. Sitten vietimme ehtoollisjumalanpalveluksen, jonka jälkeen pakkauimme autoon suunnistaaksemme Suniin, jossa kastoin neljä lasta ja toimitin ehtoollisjumalanpalveluksen. Myin myös kirjoja, vaikka ihmisillä oli hyvin vähän käteistä: kotimatalla oli kyydissä myös kana, jonka sain Raamatun maksuksi! Ja kyllä riitti ihmisillä ihmettelemistä, kun näkivät pappeja ihan omin silmin... varsinainen työmaani on Nkurenkurun raamattukoululla, mutta senkin kannalta on hyödyllistä tutustua ympäristöön.

Juhlat ovat välillä ihan mukavia; isommat sellaiset järjestetään 16. 11. Nkurenkurun "farmilla" eli koulun naapurissa sijaitsevalla ELCINin opetus- ja koetilalla. Tila on ollut toiminnassa jo vuosia, mutta vasta nyt on viralliset avajaiset, jonne odotetaan maaherraa, piispaa, heimokuningasta, MTK:n Esa Härmälää ym. silmäätekeviä. (Farmia isännöi Jorma Sisonen.)

Lyhytaikaiset vapaaehtoistyöntekijät ovat tämän tästä helpottaneet vakinaisempien työntekijöiden kuormaa. Parhaillaan täällä on vajaan kolmen kuukauden ajan Oulun yliopiston opiskelija, Amani-kuorolainen Saara Väisänen, joka opettaa suomalaisia koululaisia.

Pidetään yhteyttä! Ja jakselkaahan joulunne, toivoo Kavangon joukkueen puolesta

Jouni Salko

Vuoroin vieraissa

Kuluneen vuoden ajan Tarvasjoen seurakunnalla on ollut ystäväseurakuntana Virossa pieni Nóvan seurakunta, johon kuuluu kunnan 550 asukkaasta 123 kastettua jäsentä, joista vain 83 on seurakunnalle jäsenmaksunsa maksavaa. Virolaisten tammi-kuussa tapahtuneen tutustumiskäynnin jälkeen täällä Tarvasjoella seurakunnan edustajat yhdessä kun-

nan edustajien kanssa olivat heinäkuun alussa vastavierailla. Syyskuussa diakoniatyön johtokunnan puheenjohtaja Martti Heikkilä yhdessä kirkkoherran kanssa vei pakettiautolisen lahjatavaraa Nóvan seurakunnalle. Lokakuussa taas kirkkoherra Leevi Reinaru ja diakoni Arvo Orav tutustuivat Tarvasjokeen ja heille luovutettiin yhteiskuntavastuun johtokunnan lahjana papin alba ja siihen kuuluvat eri väriset stolat vietäväksi Nóvan Pyhän Olavin kirkkoon.

Yhteiskuntavastuun johtokunnan edustajina alban ja stolat luovutti virolaisille, kuvassa vas. Merja Aallontie ja Riitta Mäkinen, kuvassa keskellä diakoni Arvo Orav. Valok. Niilo Kujanpää.

ISRAELIIN 20.–27. 3. 1996

tehdään seurakuntamatka uskomme pyhille paikoilla

★ Tiberias 20.–24. 3.

★ Jerusalem 24.–27. 3.

★ lennot päivällä.

★ puolihoito 2 h huoneissa juutalaishotelleissa.

★ matkan hinta ilman retkipakettia 4050 mk.

★ Ilmoittaudu Tarvasjoen pappilaan p. 847 120 joulukuun loppuun mennessä!

MATKATOIMISTO
ISRAELA

TARVASJOEN
SEURAKUNTA

Raivaaja-Rakentaja-Uskonmies

Johan Fredrik Fingerroos 1845–1912

Viime helmikuussa tuli kuluneeksi 150 vuotta omana aikanaan varsin tunnetun tarvasjokelaisen maanviljelijän ja evankelisen herätysliikkeen alueellisen voimahahmon Johan Fredrik Fingerroosin syntymästä. Vaikka muistot hänestä elävät vielä tänäkin päivänä kansan keskuudessa, ei hänestä liene kirjoitettu yhtenäistä elämäntarinaa. Emerik Lyytinen kirjoitti muistokirjoituksen vaimonsa isästä Kotimatkalakalenteriin 1913, jossa selkeästi kuvataan Fingerroosin uskoontulo ja sen vaikutus hänen elämäänsä. Samoin Erkki Yrjänä on kirjassaan: Yhdeksän vuosikymmentä, kertonut isästään ja elämästä kotipiirissään lapsuutensa aikana. Näistä muistelmien palasista koostuu kuva oman aikansa merkki-miehestä.

Euran kylästä Herrasmannille

J.F. Fingerroos syntyi 5. 2. 1845 Euran kylän Tie-Knaapilla. Isä J.F. Fingerroos oli 1820 syntynyt Paimiossa, joka avioituttuaan kaksi vuotta nuoremman Euran Sepän tyttären Maria Kristiinan kanssa oli tullut Tie-Knaapille isännäksi. Isän kerrotaan olleen ankara mies, joka vaatii ahkeraa työntekoa. Äiti taas oli lempeä ja hiljainen, jonka uskonnollinen kasvatus loi lapsiin turvallisuutta ja Jumalan pelkoa. Suuressa Euran ryhmäkylässä oli samalla maalla seitsemän taloa. Sen ajan työvoimavaltaisessa maataloudessa oli paljon ihmistyövoimaa ja perheet suuria. Niinpä Euran kylän tanhuilla riitti elämää ja touhua.

Johan oli 12 vuotias, kun Euran kylää kohtasi suuronnettomuus, koko kylän tuhaksi polttanut tulipalo, toukokuun 9 päivänä 1957. Järkyttävää oli nähdä kuinka noin klo 19 Nokan prännistä alkanut tulipalo oli puoleen yöhön raunioittanut koko kylän, niin että vain savupiiput seisoivat pystyssä. Onneksi oli kesä vastassa. Nopeasti ryhdyttiin rakentamaan uusia rakennuksia. Tie-Knaapi, Simolan ja Nokan tavoin, erkani ryhmäkylästä ja rakensi uudet rakennukset Hämeen-tien varteen. Näin nuori Johan sai runsaasti opetusta ja kokemusta rakentamisen taidossa, jota hän myöhemmin paljon tarvitsikin.

Johan eli Juho, kuten häntä kutsuttiin, oli 30 vuotias, kun hän toi emännäksi kymmenen vuotta nuoremman Kättylän yksinäistilän tyttären Emilia Wilhelmiina Nyströmin. Häät vietettiin 26. 10. 1875. Perheen elämä Juhon isän vielä isännöidessä oli työntäyteistä. Tien varren peltoja laajennettiin ja rauta-auran tulo mahdollisti niittyjenkin raivaamista. Huolta ja murhetta toi perheelle ensimmäisten lasten varhainen kuolema. Esikoinen Aino s. 1876 eli vain 19 päivää ja seuraava Hilda 2 vuotta. Vuonna 1879 syntyneet kaksoiset Väinö ja Ilmari elivät vuoden ja seuraavana vuonna syntynyt Naima 4 vuotta.

J.F. Fingerroos teki 1883 rohkean ratkaisun, kun hän osin kodista saaduilla varoilla, osin velkapääomalla osti Yrjättilän tilan eli Herrasmannin. Kovasti rappiolla olevalla tilalla oli pinta-alaa 321 ha. Siitä peltoa oli n. 50 ha ja saman verran niittyjä. Silloinen talouskeskus oli Horristen Tahilan kohdalla joen toisella puolella. Yli joen johti silta Kyrön tielle.

Raivaaja ja rakentaja

Tultuaan uuteen kylään Fingerroosit lähtivät tietoisesti luomaan koko tilaa uuteen muotoon, niin rakennusten kuin viljelysten osalta. Erkki Yrjänä kertoo näin kirjassaan: "Ensimmäinen tehtävä oli rakentaa uusi talouskeskus keskeisemmälle paikalle kauemmaksi jokiuomasta ja keskeisemmälle viljelyksiä. Näin ryhdyttiin heti suuriin rakennuspuuhiin ja kun paikka oli metsän keskellä, naapurikyläläiset olivat ihmetelleet touhujamme. Isälläni oli kaiketi päässäni valmiit

Emilia Fingerroos.

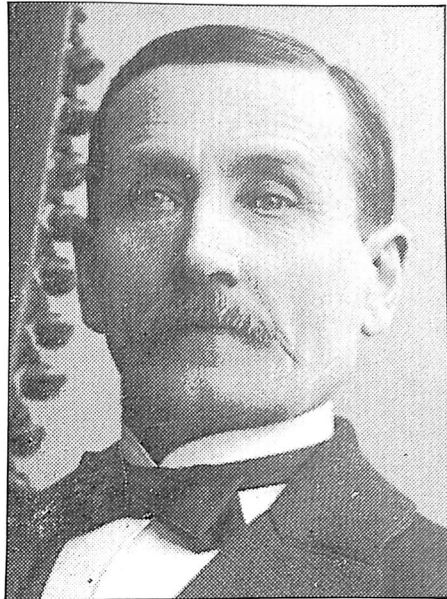
suunnitelmat raivattavista viljelyksistä teineen ja rakennuksista. Uusi silta rakennettiin joen yli talouskeskukselle sopivampaan paikkaan. Peltoja raivattiin vuosittain noin 20 pitkä sarkaa. Viljelyksiä oli vuosisadan vaihteessa 150–160 ha, joten parin vuosikymmenen aikana oli viljelykseen raivattu noin 100 hehtaaria."

Opettaja E. Lyytinen taas kuvaa tuota aikaa muistokirjoituksessaan: "Naapurit surkuttelivat vainajaa (Fingerroosia), joka talon ostoon oli pannut kaiken omaisuutensa. Jokainen oli vakuuttanut, että sellaisella tilalla tulee varma köyhtyminen. Mutta toisin kävi. Vähitellen raatoi vainaja suuret alat viljelykselle ja rakensi upean kartanon. Varallisuus kasvoi vuosi vuodelta ja yhä uusia pellonsarkoja ilmestyi synkän metsän tilalle. Herrasmannin tilan viljelykset olivat pian paikkakunnan suurimmat. Jos niinä aikoina satuit pistäytymään Herrasmannin talossa kesäaikana ja kysyit isäntää, sait emännältä vastauksen: 'Tuolla hän on kuokkamaal-la, kyllä hän tulee, kun lähetetään sana' Kauvan ei tarvinnutkaan vieraan vartoa. Isäntä tuli. Mutta millaisessa kunnossa? Hän oli musta kuin neekeri, saappaat paksussa savessa ja kädet sellaisessa kunnossa, että et vain antanut mielelläsi kättä tervehdykseksi. Isäntä näet raatoi kaikki päivät pellolansa tasavertaisena muiden työmies-ten kanssa."

Viljelysten laajetessa lisättiin myös karjaa. Ensimmäinen puusta rakennettu navetta kävi pian ahtaaksi. Niinpä ryhdyttiin rakentamaan uutta suurempaa kivenavetta, johon tulivat tilat 80 lehmälle ja nuorelle karjalle, sekä kymmenelle hevoselle. Kivet louhittiin ja tuotiin paikalle 7 km takaa. Kesäisin oli talossa ruokaväkeä paljon, sillä vakinaisen väen lisäksi oli rakennusmiehiä ja eräinä kesinä kuokkijoita kymmeniä. Emännän työtaakka oli kova, vaikka apuakin oli niin sisällä, kuin karjanhoidossa.

Jo ennen Yrjättilään tuloa Fingerroos oli ollut kunnallislautakunnan jäsen ja sen esimies vuosina 1884–95. Häntä arvostettiin tarkkana talousmiehenä, vaikka hänen edistyksellisiä ajatuksiaan monet vastustivatkin. Erityisesti hän ajoi kansakoulun perustamista yhdessä kiertokoulunopettaja Antti Pennasen ja kanttori Henrik Widgrenin kanssa. Hän piti ensiarvoisen tärkeänä kaikkien kansalaisten sivistystason nostamista ja erityisesti lasten pääsemistä kansakoulun piiriin. Vaikka hän myöhemmin uskoon tultuaan sanoutui irti luottamustehtävistään, lupautui hän vielä 1902 Suurilan koulun ensimmäiseen johtokuntaan. Siellä hän esitti mm. ilmaista koulupaikkojen antamista vähävaraisille, tukien tätä omilla varoillaan.

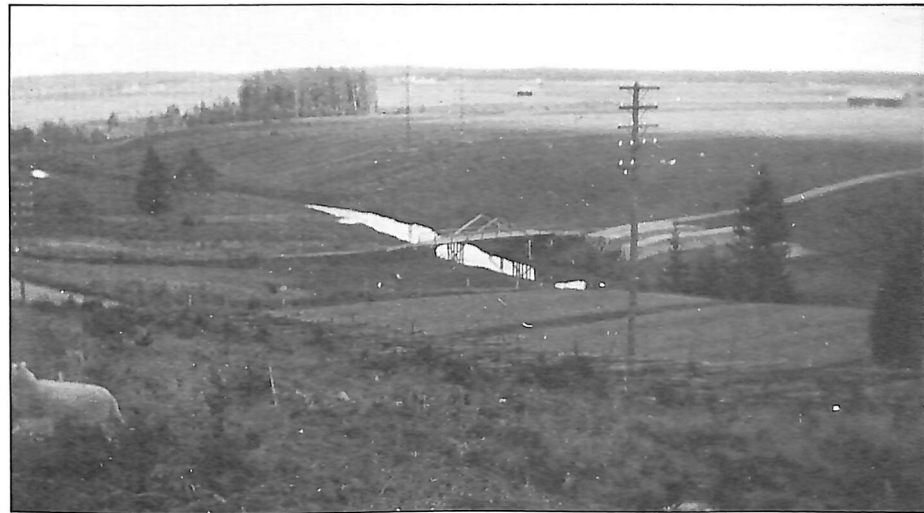
J.F. Fingerroos oli esimerkkinä maanviljelyksessä koko pitäjälle. Kun nähtiin hänen onnistumisensa peltojen raivauksessa, lähti kautta pitäjän

J. F. Fingerroos.

raivausinto vuosisadan vaihteessa, jolloin suurinta osaa Tarvasjoen nykyisistä pelloista ryhdyttiin raivaamaan. Näin entiset jokilaakson pellost laajenivat kauas takakyljen niityille ja metsiin. Kuokkamaiden savut tuoksuivat loppukesän ja sinersivät ilman. Myös heinäviljelyssä Fingerroos oli edelläkävijä ja koneistuksen hankkijana työtä helpottamaan ja nopeuttamaan.

Muistitiedot kertovat Fingerroosin olleen oikeudenmukainen, mutta vaativa työväkenä suhteiden. Monet töistä, kuten kuokkiminen ja ojankaivuu, tehtiin urakkatyönä. Näistä hän maksoi hyvän palkan, mutta vaati laadukkaan työn. Vakinaisia työmiehiään hän kannusti usein kahdenkesken keuhuen tai toisten näkemättä annetulla ylimääräisellä palkalla, jopa viinarypyllä. Joskus joku varomattaan voi kehaista olevansa vähän parempi työmies, koska sai ylimääräistä palkkaa. Silloin hän saikin harmikseen huomata muidenkin saaneen. Tultuaan uskoon hänen suhtautumisensa työväkeenkin muuttui. Se tuli avoimeksi ja luottavaiseksi, jopa kerrotaan melkein isälliseksi. Aina hän kuitenkin antoi suuren arvon ahkeruudelle ja rehellisyydelle. Vakinaisen työväki pysyikin talossa pitkään.

Herrasmannin silta Tarvasjoen laaksossa ja Yrjönkylän peltoaukeaa.

Uskoontulo ja elämänmuutos

Opettaja Lyytinen kuvaa, kuinka J.F. Fingerroos jo kodissa oli opetettu käymään kirkossa ja lukemaan Jumalan sanaa ahkerasti. Evankelinen herätysliike vaikutti Lounais-Suomessa voimakkaana ja maallikkosaarnaajia kulki paikkakunnalla, jopa pitivät seuroja Herrasmannillakin. Isäntä itse istui nöyränä kuulijana. "Maailman ystävyys oli kuitenkin väkevä voima, joka vei puoleensa. Mahtavien ystävien seura tukahdutti Jumalan Pyhän Hengen äänen, ja näitä ystäviä oli runsaasti. Herra sai kuitenkin lopulta voiton," kirjoittaa Lyytinen.

Lähetysarnaaja Pietari Kurvinen asui tuohon aikaan Turussa ja kävi sen ympäristössä pitämässä voimakaita saarnoja. Myös Fingerroosiin hänen saarnansa vaikuttivat hyvin he-

rättävästi. Hän alkoi yhä enemmän lukea Jumalan sanaa. Hän tunsu itsensä suureksi syntiseksi. Niin suureksi, että näytti mahdolltomalta hänen päästä armosta osalliseksi. Hän luki, itki ja rukoili..

Lyytinen kertoo: "Uudenvuoden päivänä 1893 pääsi hän vihdoin iloitsemaan Jumalan armosta. Hän istui kamarissansa ja luki Lutherin saarnakirjaa. Yht'äkkiä nousi hän seisomaan ja alkoi puhua, että hänen syntinsä ovat anteeksi annetut. Koko päivän hän sitten jutteli onnestansa, jonka hän nyt oli käsittänyt, sekä kehoitti perhettensä ja työväkeänsä nyt heti vain uskomaan sovinto-veressä syntien anteeksiantamusta. Hänelle oli nimittäin selvinnyt, että kaikkien ihmisten kaikki synnit ovat kerta kaikkiaan hukkuneet Jeesuksen veren virtoihin jo silloin kun se veri ristillä virtaili. Sanomaton oli hänen ilonsa."

Tieto Fingerroosin uskoontulosta levisi nopeasti. Useat pelkäsivät hänen menettäneen järkensä. Pitäjällä puhuttiin yleisesti, että Herrasmanni oli tullut hulluksi. Kun hän riensi kertomaan entisille seuratovereilleen Jumalan suuresta armosta, nuo kuuntelivat häntä ihmeissään, ymmärtäen suuren muutoksen tapahtuneen hänessä. Kaikki vääryydet ja pahat sanat, jotka hänen mieltään painoivat, hän kävi pyytämässä anteeksi. "Aamulla, kun jo oli työhön lähdön aika, kutsui hän kaikki väkensä suureen tuopaan hartaushetkeen. Siinä hän usein unohtui saarnaamaan tuntikausiksi. Työväki ihmetteli entistä ahkeraa isäntäänsä, joka nyt näytti unohtaneen koko taloutensa hoidon. Kyläläkin monet sanoivat, että sellaisella menolla pian talostansa pois joutuu. Mutta työt tulivat tehdyiksi kuten ennenkin, jopa entistä paremmin," muistelee Lyytinen.

Vähitellen kehittyi Fingerroosista suosittu kansanpuhujaksi, eli maallikkosaarnaajaksi. Hän ei puhunut ainoastaan paikkakunnalla, vaan laajalti varsinkin talvisin puhujamatkoillaan ympäri Suomea. Ihmiset huolestuivat yhä enemmän ja uskoivat hänen pikaiseen köyhtymiseensä. Näin ei kuitenkaan käynyt, sillä talous vain edistyi ja varallisuus kasvoi. Kerrotaan, että hän saarnamatkalle lähtiessään määräsi talon työt matkansa ajaksi ja osasi palata kotiin silloin kun työnhajausta tarvittiin. Kotona ollessaan hän ri-

peästi otti osaa töihin toisten rinnalla, mutta kaiken vapaa-aikansa hän käytti Jumalan valtakunnan työhön, puheen, SLEY:n kirjoja ja lehtiä kaupitellen tai itse lukien.

Paitsi hartaushetkiä Fingerroos järjesti myös suuria evankeliumijuhlia, joissa oli useita puhujia. Kesäisistä Herrasmannin evankeliumijuhlusta E. Yrjänä kertoo: "Juhlien valmisteluissa oli melkein koko talo mukana. Paikkojen piti olla puhtaat, jopa suuret navettaluodut olivat mukana siivouksessa. Erikoinen juhlaporttira kennelmä asetettiin paikoilleen köynnöksiineen. Myös katollinen saarnatuoli oli kautta vuosien paikoillaan. Istuinlautoja pitkine penkkeineen oli odottamassa juhluvieraista, joita saapui paljon aina naapuripitäjiä myöden. Suuri vastuu oli talon emännällä, sillä pappeja oli aina Helsingistä asti.

Kun vieraat yöpyivät, emännällä oli huolta kyllyiksi.

Hänellä oli toki avustajia. Juhlilla tarjottiin rusinasoppaa, kananmunia, voileipiä sekä kahvia ja limonaadia.”

Hämmennystä ja vastustusta

Herrasmannin tien päätä vastapäätä oli Kyröntien varressa kiertokoulunopettaja Antti Pennanen talo. Antti Pennanen oli syntynyt Reisjärvellä 1833. Hän oli vanhaa reisjärveläistä sukua, jossa useassa polvessa oli ollut Antti nimisiä esi-isiä. Vuonna 1863 hän avioitui itseään vuotta nuoremman Maaria Erikintytären kanssa Haapavedeltä. Vaikeiden 1860-luvun nälkävuosien ajamana he lähtivät jalan kulkemaan kohti etelää etsimään leipää ja työtä. Pettu- ja hätälevät olivat heille jo kotiseudulta tuttuja. Väsyneinä ja nälkiintyneinä he saapuivat Turkuun 1864, jossa kiertokoulunopettajaoppilaana esittäytynyt Pennanen pääsi arkkipiispa Edvard Bergenheimin kirjuriksi. Samana vuonna heille syntyi poika Karl.

Marraskuussa 1866 Euran kappeliseurakunta päätti ottaa kiertokoulunopettajaksi Antti Pennasen. Paitsi pidettynä opettajana hänestä tuli tärkeä henkilö alusta alkaen 1869 aloittaneessa kunnallishallinnossa. Hänestä tuli Tarvasjoen ensimmäisen kunnallislautakunnan esimies vuosiksi 1869–84. Sitten hän jatkoi kunnankirjurina 1884–1900 ja oli myös kuntakouksen esimies 1892–1903. Tarvasjoella perheeseen syntyi poika Antti Oskar 1868, ja tyttäret Lea 1872 ja Ida 1874.

Antti Pennanen oli paitsi tarkka virkamies myös vakaa kristitty. Hän tunsu hyvin Raamatun, Lutherin postillat ja Hedbergin Uskonopin autuuteen. Hän tunsu olevansa uskossaan luja ja elämässään nuhteeton. Ensiksi hän lienee iloinnut Fingerroosin uskoontulosta ja meni evankelisten seuroihin ja juhliin. Nähdessään kuitenkin sen valtavan herätyksen, joka seudulla syntyi ja jota johtamaan Fingerroos ryhtyi, Pennanen tuli varovaiseksi peläten seurakunnan järjestyksen järkkyyvän. Ikkunastaan hän näki kuinka sata, ehkä tuhatmäärin väkeä riensi Herrasmannin evankeliumijuhlille. Hän näki myös ne lieveilmiöt, jotka syntyivät juhlien ympärille. Tien varsille saapui itsenäisiä kauppiaita, jotka tahtoivat taloudellisesti hyötyä suuresta väenpaljoudesta. Jumala on järjestyksen Jumala, hän ajatteli.

Myös lisääntyvä maallikkosaarna alkoi askarruttaa häntä. ”Papit hylättään, eikä käydä kirkossa. Pian kaikki rengit ja piiatkin luulevat olevansa viisaampia, kuin teologiaa opiskelleet”, hän kirjoitti. Kuullessaan maallikkosaarnaajien julistavan koko maailman autuutta, hän nousi vastarintaan ja julkaisi 1899 kirjasen: Väärän uskon vastustus. Siinä hän kovasanaisesti suoraan syyttää evankelisia maallikkosaarnaajia väärän uskon saarnaa-

Kiertokoulunopettaja Antti Pennanen perheineen.

jiksi, lahkolaisuuden synnyttäjiksi ja jopa saatanan apostoleiksi ja lähettäjäiksi. Hän kirjoittaa: ”Heissä on kahdenkertainen vääryys; ensiksi siinä, että vastoin oikeaa kutsumustansa ja sääntöä ovat antautuneet sananpalvelijan virkaan, ja toiseksi siinä, että vastoin Jumalan sanan totuutta julistavat kaikille suruttomille, oman turmeluksensa tuntemattomille armon ja autuuden omistusta, kerskaton vaan Kristuksen ansiosta, näin vietellen taitamattomia vääraän luuloukseen,” jolla kuitenkin, niinkuin Luther sanoo, yhtä hyvin joutuvat kadotukseen.”

Erityisesti Fingerroosille oli suunnattu Korinttolaiskirjeen lause: ”Jokainen pysyköön siinä kutsumisessa, johon hän on kutsuttu”. Se on, maanviljelijä pysyköön maanviljelijänä, käsityöläinen käsityöläisenä j.n.e. ja älköön lähtekö saarnamatkoille.” Väitteet ”nurkkasaarnaajien” lainsaarnan täydellisestä hylkäämisestä, ei vaatimisesta synnintuntoon ja parannukseen ja evankeliumin opettamisesta synnin puolustukseksi ja peitoksi, hän yhdistää koko seudun villinneeseen evankelisuuteen. Jopa hän oli kuullut jonkun saarnaavan: Olet autuas uskot tai et, koska Jeesus on sinut lunastanut ja autuaaksi tehnyt. Tuon hän käsiitti tarkoittavan, ettei edes uskon,

Herrasmannin pihapiiri 1904. Etualalla Helmi Lyytinen. Hänen takanaan Erkki Yrjänä ja emäntä Emilia Fingerroos. Etänpänä Anna Mattila ja helsinkiläisiä kesävieraita.

Jumalan lahjaa vastaanottavaa kättä, tarvittaisi, vaan kaikki pelastuisivat uskomattakin.

Kirjan ilmestyttyä Fingerroos ryhtyi puolustautumaan. Hän sanoi Pennasen käsittäneen väärin evankelisen julistuksen ja sekoittaneen ainakin kaksi tärkeää asiaa. Ensiksi on Raamatun selvä todistus, että maailma vanhurskautettiin Jeesuksen kuolemasta. Maailman synty laskettiin Jeesuksen päälle. Minun ja maailman kaikkien ihmisten syntien tähden hän kuoli ja näin maksoi koko ihmiskunnan syntivelan. Kaiken mitä Jumalan pyhä laki vaati Jeesus täytti. Muuta uhria ei enää tarvita, sillä Jeesuksen ylösnousmus osoitti Jumalan hyväksyneen Jeesuksen lunastusuhrin. Jeesuksen sovituskouleman tähden maailma on pelastettu, vanhurskas ja autuas. Toiseksi, joka tämän uskossa ottaa vastaan, on ilman omaa ansiotaan autuas, mutta joka tämän kieltää ja uskottomuudessaan hylkää, on omasta ansiostaan kadotettu. Niin siis suurin synty on epäusko.

Fingerroos kielsi koskaan väheksyneensä lainsaarnaa, vaan aina julistaneensa, että kaikki ihmiset ovat syntisiä ja itsessään kadotuksen ansainneita ja, että pieni synty on yhtä hukuttava, kuin suurikin. Mutta hän sanoi julistaneensa myös, ettei yksikään ihminen voi hyvillä töillä ansaita autuutta, eikä itsessään pysty lakia täyttämään. ”Kaikki ovat poikenneet pois ja ovat Jumalan kirkkautta vailla.” vain Jeesukseen oksastettu hyväpuu voi tehdä hyviä hedelmiä. Vain Jumalan rakkaus saa meidät rakastamaan. Jumalan hyvyys vetää meitä parannukseen. Vain pelastettu voi palvella.

Vuosien mittaan Fingerroos ja Pennanen ymmärsivät toisiaan ja lyönnit unohtettiin. Kun Antti Pennanen 1903 heinäkuussa kuoli, oli Fingerroos lausumassa tunnustuksen sanoja vakaalle uskonmiehelle ja kotikunnan- ja seurakunnan pitkäaikaiselle palvelijalle.

Herrasmannilta Rauhalinnaan

Evankelista uskonkäsitystä ja maallikkosaarnaa J.F. Fingerroos joutui puolustamaan jopa arkkipiispan edessä 1901. Pastori Edvin Schönbergin tul-

tua seurakunnan kappalaiseksi piti arkkipiispa Gustaf Johansson Euralla piispantarkastuksen, tutustuen samalla isänsä syntymäkodin maisemiin. Tuolloin Fingerroos piti pastorin puolesta päivälliset arkkipiispalle ja hänen seurueelleen. Arkkipiispan kerrotaan puheessaan silloin sanoneen seuraavansa pelolla evankelisten liian avaraa armon julistusta ilman parannuksen, synnintunnon, katumuksen, rukouksen ja uskon vaatimusta. Fingerroosin kerrotaan tuolloin vastanneen: ”Herra arkkipiispa, armohan on avara. Jumalan edessä Te herra arkkipiispa ja minä olemme yhtä syntisiä ja kadotuksen ansainneita, mutta myös Jeesuksen sovitustyön tähden yhtä vanhurskaita ja autuaita. Tämänhän me molemmat uskomme.”

Fingerroos oli perustamassa SLEY:n paikallisosastoksi 1904 Evankelis-luterilaista nuorukaisyhdistystä, joka 1906 muutettiin Tarvasjoen-Karinaisten Nuorisoliitoksi. Tämän ensi vuonna 90 vuotta täyttävän osaston ensimmäisenä puheenjohtajana hän toimi kuolemaansa asti. Heti alussa sen jäseniä oli yli 200.

J.F. Fingerroosin isä myi 1899 Euran Knaapin Kalle Käelle jääden syytingille. Hänen vaimonsa kuoltua 1890, ja kun jatkajaa ei näköpiirissä ollut, tuli talonpito raskaaksi. Juha ja Emilia Fingerroosille oli Herrasmannilla syntynyt lapsia viisi lisää Helmi 1883, myöh. Lyytinen, Yrjö 1885, joka sairasti koko ikänsä, Rauha 1888, hän kuoli 1896, Anna 1891 myöh. Mattila, ja Erkki 1898.

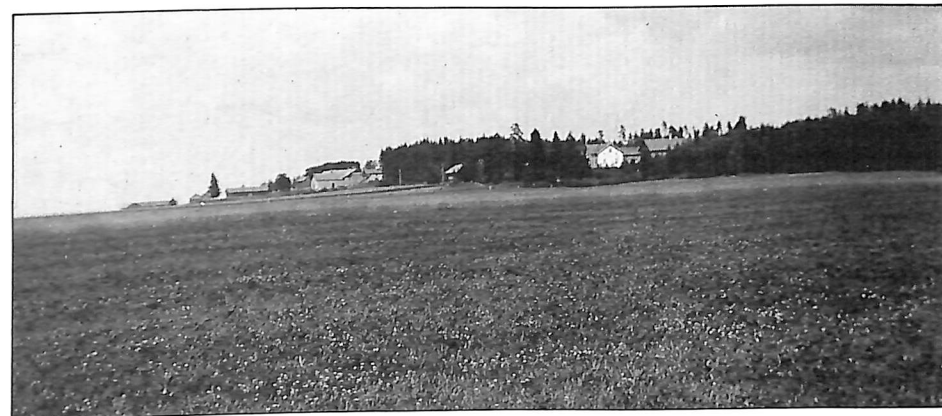
Myös J.F. Fingerroos halusi päästä vapaammalle suuren talouden hoidosta, että voisi vapaammin toimia Jumalan valtakunnan työssä. Niinpä hän 1907 myi suurimman osan maista ja päättilan Herrasmannin ja rakensi uuden tilan Rauhalinnan kaikki rakennukset vuoden 1908 aikana. Tilaa on pidetty hänen rakennustaitonsa ja kokemuksensa huippusaavutuksena tyylikkyytensä puolesta. Rauhalinna antoi nimensä mukaisesti rauhallisen elinympäristön Fingerroosien vanhuuden vuosille.

Rauhalinnan valmistuttua Fingerroos rakennutti vielä rukoushuoneen Tarvasjoelle. Vanhan pappilan tontille, jonka hän oli perinyt kotitalaltaan Knaapilta, nousi 1910 kaunis ja avara rukoushuone, jonka nykyisin tunnemme seurakuntatalona. Rukoushuone vihittiin 5. 2. 1911, joka oli Fingerroosin 66. syntymäpäivä. Juhlissa kerrotaan lehtitietojen mukaan olleen n. 600 henkeä ja monia puhujia kautta maan. J.F. Fingerroosin vaiherikas ja siunattu elämä päättyi vajaa vuotta myöhemmin 22. 1. 1912. Emilia Fingerroos eli yli 90 vuotiaaksi, kuollen 1945. J.F. Fingerroosin siunaustilaisuuden kerrotaan olleen vaikuttava surujuhla, kun kirkon ääriään myöden täyttävä seudun kansa oli tullut saattamaan pidettyä sananjulistajaa ja toimen miestä.

Yrjäntilän rakentamisen ja suuruudenaika v.v. 1883–1907

Tarvasjoen keskus kirkkoineen on muodostunut Tarvasjokilaakson eteläiseen osaan. Siihen liittyy kiinteästi nykyinen Yrjönkylä aika läheltä Euran kylää. Yrjönkylän raja näkyy kirkon pohjoispuolen pihapiiristä katsotuna itäpuolella jokea. Näkyvissä tumma metsikkösaari, joka kuuluu Yrjönkylän puolelle. Kylä on mainittu Tarvasjoen historiassa ensi kerran v. 1316 Svenstekst-nimisenä. Valokuvassa näkyy v. 1907 erotettu Rauhalinnan päärakennus valkoisena ja oikealla on osa punaisesta tiilikivestä rakennetusta navetasta. Vasemmalla näkyy päättilan suuren navettarakennuksen eteläpääty. Kuva on 1930-luvun alussa otettu ja metsittymisen johdosta muuttunut.

Kyrön-Karinaisten maantie seuraa jokimaisemaa kiinteästi ja Yrjönkylän

Maisema Yrjönkylään Pappilasta päin katsottuna 1930-luvulla.

jokimaisemien pellot vilahtelevat jokisillan tullessa näkyviin. Viljelysalueet laajenevat Eurankylän rajasta alkaen pitkälle pohjoiseen Tiurinojaan saakka.

Millaisia nämät maisemat olivat vuonna 1883 vanhempieni ottaessa

kylän isännöyden. Maisemat muuttivat parissa vuosikymmenessä nykyiseksi. Olihan viljelykset vanhempieni aikana kasvaneet noin 3-kertaisiksi eli 160 hehtaariin vuonna 1907 heidän ikänsä puolesta jättäessä kylän isännöyden. Ylittäessämme joen sillan

näemme talouskeskuksen melkein kokonaan. Suuri navetta ja tallirakennus näkyvät puiden takaa kattorakenteineen, pohjoisen päätyosan ollessa näkyvissä.

Tarvaslehdessä kylän kanta-asukaksiin nykyään kuuluva Sylvi Lenkeri kuvaa isäni toimintaa pari vuotta sitten ”...puunkaatajat, sillantekijät, tientekijät, rakennusmiehet, ojankai-vajat, pellonraivaajat ja hevosmiehet monenlaisissa siirtotoissa saivat vuoksi töitä.” Tähän voidaan lisätä isäläni olleen omat maalarinsa, joita hän käytti niin sisä- kuin ulkomaalauksissa aivan viime vuosiinsa saakka, jolloin hänen rakennuttamansa Rukoushuone valmistui. Kivimiehet olivat myös hänellä käytettävissä ja rakennusten perustustyöt on tehty huolellisesti. Suurin urakka oli harvinaisen kookas kivenavetta, jonka kivet talvisin kuljetettiin noin 7 kilometrin päästä. Itse kivenavetasta voidaan sanoa, että se oli siihen aikaan laajemmalla alueella tunnettu kivirakennus, jonka päässä on hakattu ikkunan

päällä olevaan graniittiin nimimerkki J. F. F. ja vuosiluku 1900. Valitettavasti tuli tuhosi vuonna 1913 navetan puisen yläosan. Se aiheutti ylimmän kivikerroksen pudottamisen alas. Näin rakennus ulkoasultaan kärsi. Myös myöhemmin lantakatoksen sijoittaminen julkisivun puolelle rikkoi arkkitehtuurista komeaa julkisivua. Onneksi isäni ei nähnyt suuren työnsä muuttumista. Isäni rakennustoiminnassa oli omalla vesisahalla suuri merkitys. hänellä oli siellä omat sahamiensä. Sahatavaraa tarvittiin paljon rakennettaessa laajojen viljelyslohkojen suuria heinäsuojia, jotka edelleen näyttävät olevan paikoillaan. Oma pärehyölyl sahalla oli parin vuosikymmenen aikana erittäin käytetty ja myös lähiseudun asukkaat voivat sitä tarvittaessa käyttää. Minkälaiset katopinta-alat hänen 33 erilaisessa maatalouteen liittyvässä rakennuksessaan olivatkaan, sen voi jokainen kuvitella. Siihen aikaan harvinainen peltikatto oli rukoushuoneessa ja Rauhalinnan aittarakennuksessa. Poikkeukselliset punatiilirakennukset olivat siihen aikaan harvinaisia ja Rauhalinnan navettarakennus sekä aitta olivat punatiilistä rakennettuja. Herrasmannilta mainittakoon pihapiirirakennusten valmistuminen, joista valokuvassa näkyy taustalla päärakennus, johon liittyy vasemmalla siipirakennus ja sitä vastapäätä ”velliellorakennus”, joka kuvassa erottuu. Näitä yhdisti päärakennusta vastapäätä oleva matalampi talousrakennus erilaisia varastointi- ja palvelutehtäviä varten. Näin muodostui sisäpiha, johon korkeat pääportit

avautuivat puutarhaan päin. Edessä olevat punaiset rakennukset muodostivat ensimmäisen asutuskeskuksen, jossa vanhempani aloittivat tämän maatilan isännöyden. Kuvasta puuttuu vasemmalla oleva harvinaisen korkea ja leveä kuivausriihirakennus, jossa välissä oli suuret alueet puintiin liittyviä tehtäviä varten. Siihen liittyi myöskin ns. pyöreähkö hevoskierros.

Luopuessaan päättilasta hän vanhuuttaan ajatellen rakensi uudet rakennukset noin puolen kilometriä päättilasta. Saatuaan ns. uskonnollisen herätyksen hän omilla varoillaan rakennutti rukoushuoneen entisen Tarvasjoen pappilan paikalle. Hän oli pyytänyt Turusta rukoushuoneen piirustuksen, mutta ei niitä hyväksynyt, sen voin todeta nähtyäni ne pikkupölkänä. Melkoisena rakentajana hänellä oli valmiit piirustukset päässään. Sen totesin ollessani isäni kanssa junamatkalla Savossa, Kuopiossa. Kuopiossa oli Maaherrankadulla kauniita puutaloja ja niissä erittäin hienoja ikkunoiden karmoja. Siellä isäni kynällä teki paperille muutamia merkintöjä, joista yksi on ikkunoissa nähtävissä Rukoushuoneessa. Tämä matka tapahtui vuonna 1910 toukokuussa, jolloin oli tarkoitus vierailla pitempäänkin. Huvittavana piirteenä matkalta mainittakoon uutinen, että Halley'n pyrstötähti iskee maahan, niin pelättiin. Isäni ajatteli, että parasta on lähteä kotiin! Rukoushuone valmistui ja vihittiin isäni 66-vuotispäivänä v. 1911.

Isäni oli ajatellut Rauhalinnan saamista vanhuuden päiviä varten. Toisin kuitenkin kävi ja vajaa vuosi ru-

koushuoneen vihkimisestä hän yllättäen kuoli Turun sairaskodissa 22. 1. 1912. Rukoushuoneen rakentaminen oli sopiva päätös hänen tarmokkaalle ja laajaperäiselle toiminnalleen.

Uutta elämää Yrjönkylässä

Isäni raivaaminen ja rakentaminen olivat aiheuttaneet Tarvasjokilaaksossa Yrjönkyllän kohdalla maiseman täydellisen muutoksen vuosisadan vaihteessa. Kun nyt katson tuota kylää kohden, vain avarat pellot ja vanha kivinavetta ovat paikoillaan.

Suurin muutos tapahtui, kun viime sotien jälkeen karjalanheimon oli pakko siirtyä uusille asuinsijoille, myös Tarvasjoelle. Oli onni, että yhdestä kylästä löytyi yksi tila yhtenäistä peltoalaa 125 ha., josta voi jakaa maata viidelle lähes yhtä suurelle tilalle. Onni lienee ollut myös ostajille, Viipurin läheltä Heinjoen pitäjältä, päästä uusillakin asuinsijoilla naapureiksi.

Näin kylä sai uuden ilmeen uusine asukkaineen ja rakennuksineen. Vanha kivinavetta vain korkeana ja jämeränä oli vaikea jakaa ja nyt kertoo ai-noana menneestä ajasta. Yrjönkyllä olikin ennen ollut yksinäistalo, mutta nyt todellinen kylä monine asuntoineen ja asukkaineen.

Nyt 97-vuotiaana tuntui ihmeelliseltä ja melkein juhlalliselta liikkua synnyinkotini tutuilla alueilla vielä kesänä, joilla olin elänyt elämäni ensimmäisen vuosikymmenen. Samalla sain nähdä sen hyvinvoinnin, jonka kylä ja sen asukkaat olivat saavuttaneet vai-

keiden vuosien jälkeen. Mikään ei enää eroita kantaväestöä ja uusia asukkaita ja koko seudun yllä on rauhallisen ja hyvinvoivan maaseudun leima.

PS.

Sylvi Lenkkerille haluaisin sanoa kiitokset kirjoituksesta kaksi vuotta sitten Tarvas-lehdessä, jossa kerrot myös isästäni. Siinä sanoit mm. ”Tal-lonpaikan hän valitsi keskeltä metsää ja nimitti paikan Herrasmanniksi. Se herätti paikkakunnalla ihmetystä, hilpeyttä ja joukossa oli taikauskoakin. Uusi Herrasmanni-nimi ei vuosiin sopinut kenenkään puheisiin. Puhuttiin vain Fingerroosin talosta, tiestä, sil-lasta ja milloin mistäkin. Herrasman-nin nimen käyttö yleistyi vasta kun Fingerroosit muuttivat Rauhalin-naan.”

Arviosi ei täysin pitäne paikkaansa. Kävin kiertokoulua vuodesta 1903 ke-vääseen 1907 Euran ja Horristen pii-reissä. Noina viitenä vuotena minut tunnettiin ”Herrasmannin Urhona” molemmissa koulupiireissä. Tällöin asuimme Herrasmannilla eikä Rauha-linnassa. Olisiko isäni antanut tuon nimen aloittaessaan Herrasmannin ra-kennusten rakentamisen? Sitä en oi-kein usko. Kukin voi tehdä omat joh-topäätöksensä! Nimi lienee paljon vanhempi. Asia vaatisi tutkimusta, ei nyt ihan väistökirjaksi asti. Olisiko-han jollakin innostusta asiaan?

E. U. Yrjänä

Tarvasjoen Karjalaiset ry. 50 vuotta

Viime sotiemme seurauksena siirtyi karjalaista väestöä luovutetuilta alueilta myös Tarvasjoelle. Talvisodan aikana saapuneet siirtolaiset olivat Äyräpäästä. Jatkosodan jälkeen täne evakuoitiin ensin Johanneksen pi-täjän ihmisiä. Heidän saatua lopullisiksi sijoituskunnikseen Liedon, Kaa-rinan, Piikkiön ja Paimion, he muuttivat sinne. Tarvasjoelta taas saivat tu-levan kotipaikkansa Kuolemajärven pitäjän Kaukjärven, Siprolan ja Työpölän kylien asukkaat. Vapaaehtoisin kaupoin hankkivat täältä tilansa myös eräät Heinjoen ja Uudenkirkon vil-jelijät. Pika-asutustiloja muodostettiin yli 60.

Johannekselaisten ollessa vielä Tarvasjoella syntyi Karjala-liiton kehoi-tuksesta heille ajatus Karjala-seuran perustamisesta paikkakunnalle. Syk-syllä 1945 eräät heistä päättivät kut-sua paikkakunnalla asuvat karjalaiset yleiseen kokoukseen 25. 11. 1945. Paikalle saapui 22 henkeä. Kokouk-sessa keskusteltiin siirtoväen oloista ja asemasta paikkakunnalla. Epäkoh-tia ja puutteita todettiin olevan paljon mm. asuntoasioissa. Yksimielisesti pi-dettiin tarpeellisenä oman seuran pe-rustamista siirtoväen etuja valvo-maan. Seuran nimeksi päätettiin Tarvasjoen Karjalaiset ry. Ensimmäisen johtokunnan muodostivat pj. Eino Raininko, varapj. Uuno Lenkkeri, siht. Meeri Tikka, ja rahastonh. Onni Sairanen. Yhdistys rekisteröitiin 27. 3. 1946.

Seura alkoi toimia ripeästi epäkoh-tien poistamiseksi. Tehtiin valitus kol-men perheen ahtaista asunnoista. Lääninhallitukseen valitettiin Siirto-väen huollon toiminnasta Tarvasjoel-la. Sen johtoon saatiinkin karjalainen henkilö. Vapaahuollon toimintaan vaadittiin myös karjalaisten edusta-jaa, joka valittiinkin. Kenttätuvalle perustettiin neuvontatoimisto. Se oli auki kaksi kertaa viikossa hoitajanaan Uuno Lenkkeri siirtoväen huollosta.

Aloitettiin kuukausikokousten pitäminen. Järjestettiin ohjelmallisia iltamia. Toimitettiin omaa lehteä. Nuori-soseuran talolla pidettiin 20. 1. 1946 päiväjuhla, jossa puhuivat järjestösihteerit Jalmari Pusa ja Johanneksen vt. kirkkoherra Eero Repo. Käytiin Paimion Karjalaisten kesäjuhliilla, Karjala-liiton kokouksessa Helsingissä ja

Turussa V-Suomen karjalaseurojen piirin perustavassa kokouksessa 31. 3. 1946. Vuoden 1946 lopulla oli jäseniä 140.

Talvella 1947 useimmat johannekselaisten olivat siirtyneet pois ja kuole-majärveläiset tulivat tilalle. Seuran johtokuntakin koki sen takia muutok-sia. Toiminta jatkui entiseen tapaan. Kunnallisvaalien lähestyessä selvitetiin ketkä siirtoväestä olivat Tarvasjoella vaalikelpoisia. Alkoi vilkas ra-kentamisen kausi, jota jatkui seuraavalle vuosikymmenelle asti. Silti oli into toimia seurassa. Ongelmia riitti, oli rakennustarvikepulaa, rehupulaa, rahapulaa ja säännöstelyä. Silti 1940-luku oli seuran työntäyteisin ja toi-minnaltaan runsain vuosikymmen. Karjalaisuus ja kohtalo yhdisti.

Uudelta vuosikymmeneltä odotetiin paljon. Elämä helpottui, rakenta-minen alkoi olla loppusuoralla, toi-meentulo ja asunto-olot paranivat. Nyt oli enemmän aikaa paneutua karjalaisen kulttuurin ja perinteenkin vaalimiseen. Tarinailat jatkuivat, jär-jestettiin talvella hiihtokilpailuja ja suvella kesäjuhla urheilukilpailui-neen. Karjalaiset tulivat mukaan myös voimakkaalla panoksella paik-kakunnan muiden yhdistysten toimin-taan ja kunnalliselämään. Pitkään kunnalliselämässä olivat mm. Viljo Ii-vanainen, Olavi Luukkonen ja Eino Savolainen. Urheilussa olivat pitäjän parhaita urheilijoita mm. Tauno Sip-ronen, Aarne Savolainen, Pentti Savolainen ja Unto Tetri..

Eräs seuran merkittävistä saavutuk-sista oli Karjalaan jääneiden vainajien

Kunnianosoitus sankarihaudalla 50-juhlassa 12. 11. 1995.

muistokiven hankkiminen Tarvasjoen hautausmaalle. Asiaa valmisteltiin useita vuosia. Patsastoimikunta sai patsasta varten lahjoituksena Kuole-majärven Kaukjärven VPK:n varat. Hanketta varten suoritettiin keräys karjalaisten keskuudessa tavoitteena 1000 mk/per talous. Hanketta tukivat myös kunta, seurakunta ja paikka-kunnan yritykset sekä Kuolemajärvi-säätiö. Muistomerkki paljastettiin 28. 6. 1959. Juhlajuhlalanpalvelukses-sa saarnasi rov. Hilke. Patsaan paljas-tuspuheen piti joht. M. Inkinen. Esi-tettiin lausuntaa ja kuorolaulua. Pat-saan otti seurakunnan puolesta vas-taan vt. kirkkoherra Kaarlo Honkasa-lo. Juhla jatkui Nuorisoseurantalolla.

Karjala-seura oli taloudellisesti tu-kemassa myös Tarvas-Hovin rakenta-misessa ja myös uimahallin osakkeita ostettiin. Niin kuin useammille yhdis-tyksille käy ainakin kerran toimintan-sa aikana, että toimintaan tulee tau-ko, niin tapahtui myös Tarvasjoen Karjalaisille. Vuodesta 1973 vuoteen 1977 ei ollut mitään toimintaa. Syynä oli vanhimpien väsyminen ja nuorem-pien innostuksen puute.

Tarvas-Hoviin 14. 4. 1977 koolle kutsuttu vuosikokous päätti äänestyk-sen jälkeen äänin 15-1 elvyttää seu-ran toiminnan uudelleen. Siitä alkaen onkin toiminta ollut vireää. Tarinailat ovat olleet toiminnan kiintein muoto. Niitä on pidetty jäsenten ko-deissa kerran kuukaudessa. Joka ker-ta illan isäntä on lahjoittanut pieniä palkintoja arpajaisia varten, joilla on kartutettu seuran kassaa. Samaan tar-koitukseen on koottu myös kahvira-haa. Seura on osallistunut vuosittain yhteisiin joulumyyjyksiin.

Vuonna 1979 seura sai oman lipun. Sen hankkimista mm. kunta tuki. Lippu vihittiin Karjala-liiton kesäjuh-lilla Nurmeksien Bompan-talolla. Niis-tä kesäjuhlista lähtien seura on joka kesä säännöllisesti tehnyt matkan niil-le. Pisimmät juhlamatkat ovat olleet Ouluun, Kuopioon ja Joensuuhun. Matkakulut on seura hoitanut, muut kulut jäsenet itse. Seuran lippu on ol-lut joka kerta mukana matkalla ja muutenkin ahkerassa käytössä, niin paikkakunnan juhlissa, kuin hautajai-sissakin.

Seura järjesti Varsinais-Suomen karjalaseurojen kesäjuhlan Tarvasjo-ella 1979. Yhteistoiminta naapuriseu-rojen kanssa on ajoittain ollut vireää

illanviettojen merkeissä ja usein ret-ket kesäjuhille on järjestetty yhdessä. Viime vuosien toiminta on jatkunut perinteisesti. Yhteistä pikkujoulua on vietetty joka vuosi. Rahalaitosten tu-kemia saunailtoja on ollut kesäisin. Naistoimikunta on ollut suurena ta-loudellisena tukena mm. myyjäisten järjestelyissä. He ovat myös olleet eri-tyisesti karjalaisen ruokaperinteen vaalijoita ja esille tuojia.

Viime vuosien juhlista on erityisesti mieliin jäänyt 19. 11. 1989 vietetty evakkoon lähdön 50-vuotisjuhla. Se aloitettiin kirkkopyhällä Tarvasjoen kirkossa ja jatkettiin seurakuntatalol-la runsaalla ohjelmalla. Näin karjalai-nen kansa muisti, paitsi juuriaan, myös puolivuosistaista siirtolaisuut-taan vaiheessa, jolloin Neuvostoliitto oli hajoamassa ja kommunismi mure-ni maailmalla.

Seuran toiminta-aikana sen pu-heenjohtajina ovat toimineet Eino Raininko, Uuno Lenkkeri, Arvi Jääs-keläinen, Onni Vuorinen, Eemil Tik-ka, Meeri Tapanainen, Veikko Mella-nen ja Veikko Rouvali. Nykyisen joh-tokunnan muodostavat: Veikko Rou-vali puh.joht., Arvo Savolainen va-rapj., Jaakko Marjomaa siht. ja Raili Savolainen rah.hoit. sekä jäsenet Meeri Tapanainen, Paula Saarinen, Toini Savolainen, Laura Mynttinen, Veikko Mellanen, Valtteri Rouvali ja Alpo Jaarinen. Nykyisin seuraan kuu-luu runsaat sata jäsentä.

Suurten muuttoliikkeiden ja seka-avioliittojen tähden karjalaiset ovat vuosien kuluessa paljon sulautuneet kantaväestöön. Samalla yhä useam-man suonissa virtaa myös karjalaista verta. Voimakkaana edelleen vaikut-taa karjalaisen kansanheimon osa Tarvasjoenkin elämässä. Sukujuuril-taan karjalaiset nuoret mm. urheilus-sa voittivat suunnistuksen SM-mesta-ruuksia. Myös Karjala-liiton suunnis-tusmestareita he olivat. Myös tämän päivän yhdistys- ja kunnalliselämään mahtuu paljon karjalaista väriä. On-han Tarvasjoen kunnanvaltuustoakin jo pitkään johtanut sukujuuriltaan karjalainen mies, Esko Luukkonen. Karjalaisen kulttuurin suuri rikkaus elävöittää yhä yhteiselämäämme ja Karjalaseurat sen vaalijoina tekevät tärkeää työtä. Siksi Tarvasjoen Karja-laiset uskovat lujasti tehtävänsä ja tulevaisuuteen.

Veikko Rouvali
Kaarina Mansikkaniemi